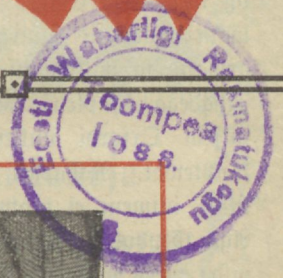

Noorte Eln

N° 9

1923

Ärge minge mööda!

20. jaanuaril 1911. a. seisis Londonis Pra-falgar-Squarel mees, kes möödaminejaile 5 nael-sterlingi paberrahafid 1 penci eest müüs (£ 5 on ligi 7500 Gmk.). Temale tähelepanu wääri-mata möödufid suurem jagu inimesi. Mõned arwasid ta hullumeelse olemat, teised, et ta wale-rahadega kaupleb. Ka Piffardilly Hotelli ja hiljem Dyfordi uulitsal nähti meest rahadega kauplewat. Rahapakk ei näinud aga wähenewat; ükski inimene ei tahtnud £ 4—19—11 teenida. Aga tõepoolest olid paberrahad õiged £ 5 rahad, mida mees müüs.

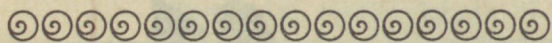
See hulguise moodi riidetatud mees oli kuuluis näitleja G. H., kes kihlweidu tahtis wõita. Härra H. oli mõne päewa eest kõneleunud, et kui £ 5 paber-rahafid Londoni uulitsal hinnata pakkuda ini-mestele, neid keegi wastu ei wõta, olgugi et londonlased sel ajal igasuguste tühiste asjade kallal oma õnne katsumwad. Keegi teatri direktor wõttis kihlweo wastu. Kaks tundi oli H. oma paber-rahadega ringi hulkunud ja ainult kolm ostjat leidnud. Üks oli Posti Peawalitjuse ülem, teine tema proua ja kolmas tuntud kasukakaupmees. Posti Peawalitjuse ülema proua soowis ühe tofina paberrahafid 1 shillingi eest osta, aga hulguis seletas, et ta wõib ainult 1 paberraha igale soowijale anda. H. wõitis kihlweo, sest

teatri direktor oli tingimise teinud, et 20 paber-rahast tunni jooksul vähemalt 15 wõib ära müüa.

Wana lugu: kui inimestele juuri wäärtusi õige odawalt pakutakse, siis on nad umbusklikud ja arwawad, et wõltsimisega tegemist; suurem jagu neist lähewad mööda kätt nende järele wälja sirutamata. Mõndagi puuduft kannatawat perekonda, mõndagi wõlgadesse sattunud meest, mõndagi wiletluses waewlewat leske oleks nii-sugune paberraha kõigest hädaft aidanud. Aga kui nii lihtsalt pakutakse £ 5—0—0 ühe penci eest, 7500 marka 6 marga eest, ütlewad ini-mesed: „See ei ole õige asi: See mees on nõõrija!“

Kas ei juhtu tihti ka Jumala armuga nii, millest Jumala sõna ütleb! „Jumalale tänu tema rääkimata helduseft.“ Ewangeeliumi ku-lutajad seisawad eluteedel ja hiiuawad inimesi, et nad wabalt ja ilma hinnata andeksjaamist, rahu Jumalas, lapseõigust südamis ja isamajas leiaksid. Aga inimesed lähewad mööda, leides sõnad tühjadena mitte tõele wastawatena, ainult uskliku kuulujutuna. Misjagune õnnetus aga neile, kes mööda lähewad. Ara mine mitte mööda! wõtä usus wastu, seal kus Jumal sinule omaft täiusseft armu armu peale jagab! Mii ei puudu sinul midagi; ja elad siis külluses.

„Nimm und Lieb!“

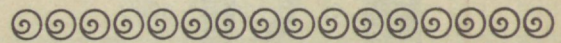
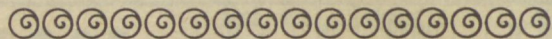

Koguge

„Noorte Elu’le“ aastatellijaid!

Tulewal aastal ilmuvad jälle 10 numbrit kui tänapwugi. Hind endine: Sihtpaberil 130 mk. ja heal kirjutus-paberil 200 mk. aastaks.

Talitus.

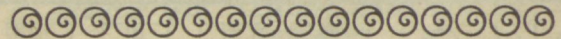

!Tere tulemast Tallinna

Ülemaalisele C. E. wai- mulikule konwerentsile!

ütleme kõigile C. E. noortele. Ärge aga unustage palumast, et Issanda õn-nistused meie üle rohked wõiksid olla.

Konwerents peetakse ära
26. ja 27. jõuluk. p.p. s. a.

Moorte Elu

Õesti Usklikkude Moorte C. E. Liidu häälekandja

Nr. 9

Kolmas aastakäik

1923

Waata, Tema tuleb!

Waata, Tema tuleb pilvedega, ja kõik filmad peavad teda nägema, ka need, kes teda on läbi pistnud, ja kõik maa juugarid peavad tema pärast hulguma: jah aamen. (Jlm. 1:7.)

Jesjanda jälletulemine oli apostel Johannejele tema ilmutuste seas kõige tähtsam asi. Ta kirjutab jeda raamatu algusel kui pealkirjaks ja sissejuhatuses, kuid ka wiimast peatükki selles raamatus lõpetab ta sõnaga:

Tule wiisisti Jesjand Jeesus!

Jah tõesti usklikule, kes Jeesust puhtast südamest armastawad, on tema jälletulemine igatsetud auline ja armas.

Rõõm, mis usklikul üle kõige rõõmude, on näha kord oma Päästjat, Jeesust kes meid pesnud pattudest omas weres, kinkinud meile Jumala lapse õiguse, kuninglik-preeftri seisuse. Jeesust, keda nad on uskunud nägemata, igatsewad nad palgest palgesse näha saada.

Nad waatawad waimus selle läheneva päewa poole; kas tõusewad juba mõned koidukiired pimedal ööl? Trööstiks neile kostab hüüe „waata, Ta tuleb.“ Kelles elab Kristuse waim, neile ei tule see päew mitte ootamata kui waras. (1. Peetr. 1: 11) Nad ei lasse endid mitte ehitada, nii kui sel ajal waldakse, et ta kõrbes ehk kambrites ilmub. (Matt. 24: 26) See sama waim annab neile tundmise „kus ja mil wiisil Kristus ilmub.“ (Luuka 17: 37) Kristuse tulemine on terve maailma ajaloo kohta ülitähtis ja otustaw sündmus. See on keskpunkt, mille küljes kõik teised ajaloo sündmused ripuwad. Jseäravis selgesti wõime seda Ilmutamiseraamatu walgulsel näha, kus Kristuse tulemine kui hülgaw wõõ terwest ettekuulutuste kangast läbi joofseb. Siiski on karta, et saab palju

uslikke olema, kelle filmad patuune läbi on juletud selle päewa lähenemisel.

Kende wastu peab Jumala wahimees waljusti hüüdma: „Waata, peigmees tuleb, ärgake üles, hakake walwama.“

Õsimene sõna meie eelseiswas salmis on: „Waata.“ Pole weel midagi näha, ütlewad paljud, arwates et see päew weel wäga kaugel olla. Ehk on mõni koguni nii rumal, ja mõtleb, et wiiwitus, mis tema poolt tuleb, ka seda päewa edasi lükkab?

Tähendusõna rumalaist neitsitest näitab et niisuguseid on, ja isegi palju. Mõelge, et siis, kui kõik filmad teda „peawad“ nägema, on waatamine teie kasuks liig hilja. Siis ei jõua selle tarwis enam midagi ette walmistada, ega korda jaata, mis sinu juures peaks sündima. Jesjanda tulemise lähedust wõime juba nüüd waadata ja näha. See on ajamärkidest, mis Jumalaõna ja prohwetlikud ettekuulutused tõeks teewad. Jeesus ise ütleb: „Waata, ma olen teile seda enne öelnud, et teie usute, kui see sünnib, (Matt. 24: 25 ja Joh. 13: 28, 29). Mu eesmärk ei ole siin ajamärkide ja sündinud lugude seletamine, millest palju isegi suured raamatud on kirjutatud, ja mida iga usklik ise selgesti peaks nägema. Minult üht asja tahaksin näidata, mida ap. Johannes oma esimese raamatu 2-es peatükis 18, 22 ja 23 salmis ütleb: Et Kristuse wastase waim walitseb mitte ainult poliitilistes liikumistes, waid isegi seal kohal, kus Kristust kui Jumala poega peaks kuulutatama.

Seal salatakse tema Jumalik olek ära. Seda näitab meile maailma tunnikell, et wiimne tund, mida juba apostel nimetas, nüüd tõesti wiimseid minuteid tikkub. Kristus tuleb. Mitmele ootamata, nii kui

waras õõsel, Ta leiab kõiki niijugusest elust, kui igapäev elatakse. Leiab sind tegude pealt, mida ja ifka harilikult teed. Seepärast „waata,“ kuidas ja õieti hästi peaks elama, ja mida peaks tegema! (Ewes. 5: 15, 16.). Kristuse tulemisel on juur mõju, suurem wiist kui keegi enesele mõiks ette kujutada. Ja nimelt kahesugune mõju. Neile, kes Tema tulemist armastawad, kes alati teda oodates üles waatawad, (Ap. teg. 1: 11) tema tulemine rõõmustawalt mõjub, sest ta tuleb kui nende päästja õnnistuseks neile. Kuid peale nende nii kui õeldud: peawad kõik filmad teda nägema, isegi need, kes teda on läbi pistnud. Siis saawad kõik maailma rahwas, kes teda ei armasta, tema pärast hulguma. Sedajama rääkis Jeesus ka maa peal olles: Kui ta tulemise märk näha, siis peab hulguma kõik rahwa sugu maa peal. (Matt. 24: 30.) See filmapilk toob maailmale suure muudatuse. Need, kes teatrites ja tantsusaalides rõõmuga naerdes käsi plaskutawad, kes pidulaubades sööwad, joomad ja hõiskawad, kes oma rikkuse üle rõõmustawad, oma toreduse ja rammu poolest kiitlewad, kes teisi näljapalga eest waljusega taga sunniwad, kõik saawad siis hulguma ja nutma, nende julgus, luft ja rõõm kaob nende käest kui aur.

Ka sina, sõber, kes üsna tühiste asjade pärast praegu maailma poole hoiad ja oma ümberpöörmist päew-päewalt edasi lükkad, walad kibedaid kahetsus pisaraid kui Jeesus tuleb ja sa oled alles päästmata. Usklikud, kes poole südamega maailmas elawad, salapattusid kannawad, kes leiged ilma armastuseta ja Püha Waimuta, ehk küll inimeste ees praegu ausad näitawad olevat, kõik korraldusi ja kombeid wäljaspidi hooltega täites. Teie häbenete selle palge ees, kes pilwel tuleb ja hüüate ühes patustega kalju-koobaste ja mägede wastu „katke meid“.

Milleks tuleb siis Kristus?

Ta tuleb oma tõotusi täitma.

Tuleb tõeks tegema, mis ta omade wastu on lubanud: Ja kui ma saan läinud, ja teile aseme walmistanud, siis tulen ma jälle, ja tahan teid enese juurde wõtta, et teie ka olete, kus mina olen (Joh. 14: 3). Ta tuleb palja maksima oma sulastele, prohwetitele, pühadele, kes ta nime kardawad, piisikestele ja suurtele. (Jlm. 22: 12; 11: 18.) Ta tuleb oma sulastega aru pidama, kelle kätte ta oma talendid on annud. (Matt. 25: 19.) Ta tuleb igatihe tööd ja ehitust läbi katsuma, misjuguine see on. 1. Kor. 3: 11—15.) Ta tuleb (Jeesuse Kristuse) usku maa pealt otstima. (Matt. 18: 8; Jlm. 2: 13; 14: 12.) Ta tuleb üles äratama pühastid (esimeses ülestõusmises), kes temas on magama läinud (1. Tes. 4: 16) ja neid elawaid, keda tema nimest leitakse, muudab ta ühel filmapilgul ja wõtab pilwedele enese juurde. (1. Kor. 15: 52; 1. Tes. 4: 17 ja Wilip. 3: 9.) Ta tuleb wiima oma pruuti taewase pulma kotta. (Matt. 25: 10.)

Ka nende kohta tuleb ta oma sõna tõeks tegema, kes ei ole tema sõna kuulnud, ega teda uskunud. Nii kui on õeldud: Kes ei usu poja sõna, selle peale jääb Jumala wiha, mis taewast neile ilmutatakse. (Joh. 3: 36. Rom. 1: 18; 2. Tes. 1: 6—9.) Misjuguine ajajärk algab maa peal Kristuse tulemisega? Prohwet Malakia ütleb (omas r. 3: 2 ja 8 f.), et siis raske

wiletsuse ja julatamise aeg algab. Kui esimene ülestõusmine olnud, targad neitsid üles wõetud kui need, kelle lambid tühjajad ja ilma õli tagawarata, näewad, et nad olid maha jäänud, siis ei wõi nad oma eluga enam nii rahul olla kui enne, wiimane otfus nende poolt on: weel kord jõudu kofku wõtta, koputada ja paluda nii, et Jshand kuuleks ja wastaks. Ta wastab: Kuid see wastus on neile kohutaw. „Mina ei tunne teid.“ Näitab, nagu poleks nad elades Kristust wastu wõtnudki, (Luuka 13: 25—28) waid Kristuse asemel mõnda teist, kes oma nimel tulnud palja wälispidise usukommetega, mis on kui lamp, mis õlita ja walgujeta. (Joh. 5: 43.) Kui peigmees saab ära läinud ja ufke luffu pannud, alles siis mõistawad nad aja tõsidust, mis algab. Kui Tall oma seltsiga ülewalt Siioni mäel on, siis algab maa peal lõikus, ja surutõrre tallamine, see on hirmus häwitus. (Jlm. 14 p.)

Paljud, isegi usmata inimesed dotawad pärast Kristuse tulemist üht kuldset aega. (Tuhande aastane riif.) Aga seda ei pane nad tähele, mis selle wahel weel sünnib. Metsaline, kes kord juba oma hirmsad teod maa peal on korda saatnud, keda teatud aeg nagu polekski enam olema, tõuseb selle eeli, kui ta hukatus tuleb kord weel sügawusest üles ja teeb oma hirmust eksitus- ja häwitustööd. (Jlm. 17: 8.) Need, kes ei taha tött armastada, et nad wõiksid õndsaks saada, kes ifka kahes mõttes lonkawad teenides korraga Jumalat, mammonat ja Molekit, saawad metsalise märgid, mida nad siis on sunnitud wastu wõtma, täielikult elawast Jumalast lahutama ja end kohtu tarwis ette walmistama. (2. Tes. 2: 8—12 ja Jlm. 13: 15—17.) Nende kohtuotfustki on juba teada antud: loe Jlm. 15: 11 f.

Sel ajal walatakse seitse wiimist nuhtlust (Jlm. 15: 1.) wihakausidest maa peale. (Jlm. 16 p.) Paabel, ehk waleusk (kus lihaliiku tarkuse, nagu torni ehitamisega püütakse taewani tõusta) (1. Moos. 11: 4, 9) häwineb siis sõpulikult. (Jlm. 17: 1—6; 18 p.) Weel loeme 19. p. 20. ja 21. salmis, et metsaline ja waleprohwet wõetakse kinni ja oma nuhtlusepaika heidetakse. Kõik nende poolehoidjad, kes Kristuse wastafed, hukatakse ära Jshanda suu mõõgaga. Nüüd on küsitaw, misjuguised usmata inimesed siis weel peaks järele jääma? Kuid surunud, keda esimeses ülestõusmises ei äratata, need tõusewad suurel kohtupäewal üles samasuguses seisukorras kui nad surses on lahkunud. (Jlm. 20: 5, 12.) Ja kelle nime ei leita eluraamatus, läheb igawesse hukatusse. Kas oled sa, sõber, kindel, et sinu nimi eluraamatus on? Kas on sinul selleks tõsine pant olemas: Jumala Püha Waim? Kas on sinu usk ja elu Jumala poja nimes? (1. Joh. 5: 12.) Minult siis on sul julgus Kristuse tulemise päewa wastu. Sest ainult need on Jumala lapjed, kes endid Kristusega ehivad. (Galat. 3: 26, 27.) Minult see on usuelu, mis Kristuses on warjatud. (Kolos. 3: 3, 4.) Minult neil on esimesest ülestõusmisest oja, kes Kristuses on surunud. (1. Tes. 4: 16.) Siis ei aita enam teised waimud ja õpetused: Kui nad ka Kristija Johanne, Peetruse wõi Pauluse nime kannaksid. Aga kui puudub Kristuse elu, siis on kõik muu tühine.

Pauluse püüdmine oli: „et mind temast leitaks.“ (Wilip. 3: 9.) Olgu see ka meie hool ja püüdmine, siis ei satu meie häbisse, kui ta ilmub. (1. Joh. 2: 3.)
Joh. 8.

Tall teist aujärge ehk kolm waadet.

(Jlm. 5).

G. Steinbergeri järele Joh. S.

Elberfeldi piiblis on Johannese ilmutuse raamatu viies peatükk kolme osasse jagatud ja iga üks neist algab lausega: „Ja ma nägin!“

Johannes algab: „Ja ma nägin selle paremas käes, kes aujärjel istus, ühe raamatu, kirjutatud seestpidi ja välispidi, kinni pandud seitsme pitseriga. Ja ma nutsin wäga, et kedagi ep olnud wäärt leitud, kes raamatu pidi lahti tegema ja seda lugema, ehk sisse waatama.“ Mis raamat see on, mida nähes Johannese filmad pisaratega täitusid?

See on ärarikutud inimsoo ajalugu; see on minu ja minu ärarikutud elulugu. See on raamat täis häda ja kaebamist, kirjutatud seestpidi ja väljastpidi. Jumal ei wõta arwesse üksi asju, mis meie väliselus juhtuvad, ei, waid ka kõik seda, mis meie sise-mises elus, mõtetes, tund-mustes ja meeles sünnib. Ja teatavasti on meie sise-mises elus enam sündinud kui välises. Ja see kõik on Jumala paremas käes, kirjutatud raamatuna. Seal sees ei seis ainult meie üleastumised ülewal, waid ka meie kohuste tegemata-jätmissed, et üksi teod, waid ka mõtted. Seft pimedus on tema ees kui päewa walgus.

Jumal wõib meile asju näidata, mida nähes, meie süda wärisema hakkab, filmad kibedasti pisaratega täituvad, nii et jõuetumalt Tema ees kokku langeme. See on esimene sügawam pilk, mida Püha Waim hingeale annab, kes enam Tema eest ära ei põgene. (Laul 139 : 7). Minult Püha Waim wõib meile näidata, mis uskmatuse on, mis elu omakasupüüd-mises, tühjuses, kadeduses ja kawaluses Jumala ees tähendab.

Ja see wõib olla, et me alles siis selle waate saame, kui juba kümne aasta eest ümber pöörnud oleme ja siis aastat otskohehes Isjanda teenistuses seisnud, peale seda, kui me, nagu ärakadunud poeg, oma andeksandmise armu omakasupüüd-mises, eneseaustamises ära oleme priisanud ja oma suureks-kasmanud „mina“ lestade küna ääres seisame.

Seal alles wõib tõega öelda: „Aga kui ta paremad mõtted saanud.“

Teatavasti ei ole „ärakadunud poeg“ ümber-pöörmata inimene, waid majapoeg, kes aga teisel teel wagadust ja au otsis, kuna sellel teel, kus Isa temaga seltsis tahtis käia, see on Talle järelkäimise teel. Nii oli ta oma armu ära raisanud, selle asemel, et seda rohkendada, oli hooletu olnud laiemat ja sügawamat armu wastu wõtma ja sellepärast tuli talle nälj kätte s. o. sisemine tühjus ja pöud.

Siljuti ütles keegi halastajaõde: „Mu termis on waremisse langenud õiste walwamiste tagajärjel, et ma wagam tahtsin ennaft wälja näitata, kui teised õed ja et mind mu kodus usta-waks õeks peaks peetama. Minu elu on kawaluste ahel; ma ei ole Jumalat teeninud, waid isennast. Keegi teine tunnistas: „Ma ei ole senini teadnud, et elu omakasupüüd-mise teenistuses ära wõib ohwerdada; nüüd näen ma seda; seft ma olen ise seda teinud!“

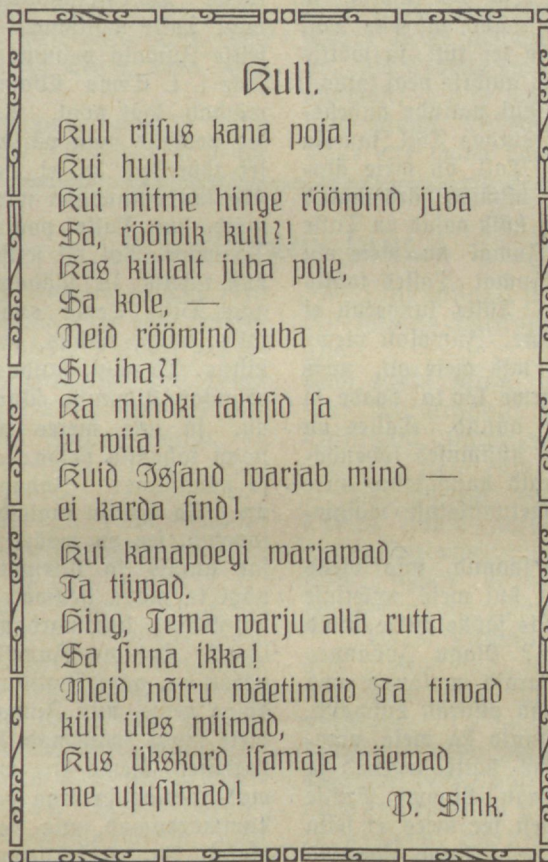
Mis inimeste filmis waga näib olevat, ei ole waga Jumala filmis. Palju, mis inimestest püha asjana austatakse, ei kiideta pühas paigas heaks. Nii wõib olla, et hing aastate pärast enese waga omaelu nähes niisama ära kohkub ja ahastuift tunneb, kui see aastate eest sündis, kui ta oma patu-elu nähes hirmu ja walu tundis. Mõlemad ei ole üks ja seefama; ka ei lähe mõlemate tundmine alati käsi käes meie iseene äraand-misega.

Aga Püha Waim ei lasa meid esimese waate juurde seisma jääda. Ta wiib meid edasi ja näitab meile talle.

Kes waimu järel käib, ei lähe raskemeelseks. Jumala Waim ei mõista kedagi hukka, waid ta mõistab ainult kohut, ja tema kohtumõistmine saadab ärapääftmise. Tema kohtumõistmine tähendab niisama palju, kui walmistada, nagu kiwiraijaja kiwi walmis tahub, et see müüri kõlbaks panna.

Püha Waim wiib meid sinnamaale, et iseene üle kahtlema hakkame, aga iialgi mitte Jumala ja Tema armu üle. Inimesed, kes alati armu üle kahtlewad, ei ole enese üle iialgi weel kahelnud.

Et meie ikka jälle uuesti oma asjaga pankrotti

Kull.

Kull riisus kana poja!
Kui hull!
Kui mitme hinge röömind juba
Sa, röömik kull?!
Kas küllalt juba pole,
Sa kole, —
Meid röömind juba
Su iha?!
Ka mindki tahtsid ja
ju miia!
Kuid Isjand warjab mind —
ei karda sind!
Kui kanapoegi warjavad
Ta tiivad.
King, Tema warju alla ruffa
Sa sinna ikka!
Meid nõtru wäetimaid Ta tiivad
küll üles wiivad,
Kus ükskord isamaja näemad
me ufusfilmad!

B. Sink.

jääme, ei tõenda sugugi, et meie walgufelapsed ei ole, waid wastupidi on see otse tundemärk, et meie walgufes käime ja walgufega ofadufes seisame.

Rahtlemata tõendab see ka seda, et meie meel omaelust ülejääk on olemas, muidu ei wõiks niisuguseid pankrotti jäämist tulla ette. Sest Püha Waim ei jää enne italgi rahule, senikui kõik, mis lihast on, meie küljes ja meis, täitfa eemale on saadetud ja maha pandud. Nii wiib Püha Waim läbi kohtu wõidule. „Juuda tütreid on wäga rõõmsad Sinu õige nuhtluste *) pärast, oh Jehooma!“ ütleb laulja 97. laulus. Nad teawad, et nemad ja niisama hästi ka teised kohtu läbi wõidule lähewad. Nii walmistatakse hing ette teise sügawama waate tarwis:

see on waade Talle peale.

Johannes kõneleb edasi: „Ja ma nägin, ja waata, kesk aujärge ja elajate wahel oli üks Tall seismas, otsekui tapetud. . . Ja see tuli ja wõttis raamatu selle paremast käest, kes aujärje peal istus.“ Waade Talle peale on enam kui pattude andeksandmist saada. Johannes nägi, kuidas Tall Jumala paremast käest raamatu wõttis. Tall on meie ärarikutud eluloo, samuti terve inimsoo ärarikutud eluloo oma kätte wõtnud. Jah kõik asjad on Talle Isalt antud. Tema kätte on Jumal ka meie elu annud. See tahab öelda, et Jumal Talles tahtis inimesi lunastada ja wäljaspool Talle lunastust ei ole, et meie Talle päralt oleme, Jumalast oleme Talle antud. Jumal on kõik, mis meie oli, meie minewiku ja tulewiku, meie terve loo ta heade ja halbade külgedega Talle kätte annud. Talles on kõik patuhäda ja patu wiletsuse küsimused lahendatud. Tall üksi wõib meie pisaraid kuivatada, meie südant rahustada ja meie südametunnistust waigistada.

Mis oleks minust ja sinust saanud, mis oleks terwest inimsoost ülepea saanud, kui meie wiletsuse taga Tall ei oleks seisnud? Mis jääks meie muud üle kui pisarad ja meeleheitmine? Nagu Johannes oleksime ka meie kibedaid pisaraid walanud oma elu nähes. Aga nii kuidas tema pisarad kuinasid, kui temale Talle näitati, nii sünnib ka meie omadega, sest Ta on meie elu oma kätte wõtnud ja meie tahame Temast öelda, nagu Noomi Rutile Boassist: „Jää siia mu tütar, sest see mees ei seisa rahu, olgu siis, et täna saab asja toime saanud (Rut. 3: 18.)

Waiki, Tema wõib waremeist oma armu mälestusmärgid teha! Waiki, Tema weri teeb kõige kahju heaks! Waiki, Ta wõib wangidest niisugused teha, kes wabadufes kõnniwad, pimeduse ja walelastest need, kes walgufes ja tões käiwad, omakasupüüdjais need, kes Teda pühitus ja õigufes teeniwad! Waiki, Ta teeb kõik selleks, et meid eesmärgile wiia!

Et Tall meie eluloo on oma kätte wõtnud, siis on meil juba tagatis selle peale olemas, et meid õndsale eesmärgile wiitakse. Meil on palju kurbi ja argu Jumala lapsi. Ja miks? Oh neil on ainult üks waade olnud. Nad on iseennast näinud,

aga mitte Talle. Mis tegi Pauluse nii rõõmsaks, Peetruse nii julgeks, Johannefe nii kindlaks?

Nad olid Talle näinud!

Weel üks waade lubatakse Johannesele. Ta kõneleb edasi kolmandas osas:

„Ja ma nägin. . .“ Ta nägi Talle kesk aujärge s. t. seisukohal, mis Jumal Temale on annud. Ta nägi Talle elajate ja wanemate wahel seiswat ja kuulis, kuidas kõik loodud asjad taewas ja maa peal ja maa all ja meres Temale au andsid, Teda kummardasid ja tänasid. Ta märkas, et Tall on terve looduse kesk- ja raskusepunkt et kõik Temaga wahekorras seisab, et kõigi ootus ja lootus Tema peale on; kõik on Tema läbi ja Temale loodud; Tema on enne kõiki, ja kõik loomad seisawad Temas ühes. Johannes nägi Talle Tema armastuses. Ta tuli ja wõttis raamatu oma kätte. Ta nägi Talle wõitjana. Tal oli seitse filma, need on seitse Jumala waimu, mis on läkitatud kõige maa sisse s. t. Tema Waim, Tema meel, Tema komme wõidab igal pool, Talle päralt on tulewik. Tasa- sed peawad maa pärima ja neist on Tema esimene. see tähendab ka, et meie ainult Talle läbi Jumala Waimu omandada wõime ja et see ainult seal olla wõib, kus Talle poole astutakse. Ta nägi Talle Ta wäes. Tal oli seitse sarwe peas s. t. Tallel on üksi täielik ja jäädam wägi ehk meelewalgus. Ta nägi Talle Tema aus. Seitsmekordne kroon anti talle; wägi, rikkus, tarkus, ramm, austus, au ja kiitus. Ta nägi, kuidas Tema ilumine kesk aujärge rõõmsat liikumist sünnitas. Ka loomad, mis maa all, ja mis meres on kummardawad Tema ette, nagu tahaksid öelda: „Talles on ka meie õnnistus ja päästmine!“ Johannes nägi, mis kummardamine on. Ta kuulis inglaid rääkivat: „Tall, mis on ära tapetud, see on wäärt wõtma!“ Ja need neli elajat kuulis ta ütlewat: „Amen!“ Ja wanemaid nägi ta maha heitwat.

Millal kummardame meie Jumalat waimus ja tões? Kui me Jumalale „anname,“ mis Jumala päralt on, nagu inglid tegid, kui me „Amen“ ütleme kõige peale, mis Jumal teeb, nagu neli elajat, kui meie nagu wanemad liigutatuna Tema heldusest ja juurusest Tema ette maha heidame, kui kõik loomad taewas ja maa peal ja maa all ja meres Talle kummardawad, mis peame siis meie tegema? Kui elajad „Amen!“ ütlewad, mis peame siis meie ütleva? Kui inglid, kellel ei ole osa lunastusest Tema were läbi, räägivad: „Tall, mis on ära tapetud, on wäärt!“ mis peame küll meie rääkima, meie kellel osa on lunastusest Tema were läbi, meie, kes me Jumalale oleme ostetud, meie, kelle tarwis ta iseäralikul kombel Talleks on saanud? Ka meie tahame Tema ette endid alandada; ka meie tahame walgusti ja rõõmsasti öelda „Amen!“ selle Jumala töö peale; ka meie tahame Teda kummardada, nagu inglid! Wõime me ka Tallele meelewalla ehk „wäe“ anda? Teie ütlete: „Ei!“ Ja ometi wõime me Talle meelewalla ehk wäe anda, meelewalla meie aja üle, meelewalla meie puuduste üle, meelewalla meie omanduse üle, meelewalla waimu, hinge ja ihu üle. Oh kui Tallel meelewalgus nende üle oleks, kes endid

*) «Sinu õigete kohtu mõistmiste läbi on õigemal tõlkes.

Tema wõimega ostetud omanduseks loewad, misju-
gune meelewõime Tal taewas ja maa peal olla!
Wõime me Tallele rikkuse anda? Wististi! Mil
kombel? Iseäranis meie wõime ja kimbatusete läbi.
Kui palju rikkust saaks Tall omale, kui Jumala
lapsed oma kimbatused Kristusele jätaksid, et Tema
nimi austataks! Kui palju rikkust on Georg Müller
Tallele annud oma waestelaste läbi! Kui palju rik-
kust on Hudson Taylor Tallele annud, et ta oma
misjonäärid kindlaksmäärata palgaga wälja saa-
tis! Kas me wõime Tallele „tarkuse“ anda? Oh ja!
Kuidas wiisi?”

Kui me kõik, mis me oleme ja mis meil on,
Tema kätte usaldame, sest seega tunnustame meie, et
keegi nii tark ja mõistlik ja meie usaldusväärne ei
ole kui Tema. Meie anname Tallele tarkuse, kui
meie täpselt Tema sõna peame, täpselt Tema jälge-
desse astume, seda usume, et meie käes kõik rikki
läheb (5. Moos. 10: 1, 2.) ja Tema käes kõik
õnnestub. (Jes. 53: 10).

Kas wõime me Tallele „rammu“ anda? Üsna
julgesti! Kuidas seda teha wõib? Waadake nende

juulgete peale, kes enne meid Tallele järele käinud!
(Alem. 1: 8.) Kuidas on Taaniel, kuidas on Pau-
lus, kuidas on Maarja Tallele rammu annud?
Oma nõtruse läbi: Tema wägi saab meie nõtruses
täie wõimuse. Kus neie Tema pärast lamame maas,
seal wõib Ta oma wäega ligi astuda.

Wõime me Tallele „austuse“ anda? See on
meile selge. Kui me Talle teotust wõime walmis-
tada, siis wõime ka Temale austust anda.

Kas wõime me Tallele „au“ anda? Teie ütlete:
„Seda ei wõi meie teha!“ Ometi wõime me ka
seda teha. Meie oleme ise Tema au (1. Kor.
11: 7) Tema au päranduse rikkus (Ewef. 1: 18.)
mis täidetakse Sellest, kes kõigis täidab (Ewef.
1: 23.)

Kas wõime me ka Tallele „kiituse“ ehk õigema
tõlke järele „õnnistust“ anda? Oh ja! Kui me sti-
maani oleme toodud, et see meile ainult õnnistuseks
on, mis Temale õnnistuseks on, kui me järele jätame
küsimast: „Mis saab minust? Waid küsime: „Mis
saab minust Tallele? See tähendab oma kroonid
Talle ette maha panna. Isand õpeta meile seda!

Surematu juut.

Wagajutt räägib, et kui Jeesus rasket risti
kandes Kolgata teed sammus, ta wäsimuses
nõrgana tahtnud puhkama jääda, kellegi juuda-
mehe Ahasweeruse trepile, peksnud see tema
minema, ta weriseks pekstud kehale weel enam
hoopet andes. „Kasi minema, kasi minema, sa
põlatud Naatsareti mees!“ kostsid wihase juudi
mõnitused.

Waikib ristimees walus leinawat waadet
täis sügawat kurbust pöörates Ahasweeruse
poole.

Edasi liigub surmarong. Edasi astub ka
werine Jeesus, kandes rasket, rõhuwat risti.
Ometi, kui ka wereplekid tänawakiwidele maha
jääwad ja higipiisad hõõguwa keskpäewa kuu-
muses kui kastetilgad maha langewad kann-
ataja näolt, segatud nutupisaratega ta silmist —
ta peab minema. Nutab . . . waikselt nutab kibu-
witsadega kroonitud kuningas, kellel polnud
ruumi maailmas. Ta tuli omaksete juurde, kuid
need saatsid ta sajatustega minema — tormasid
kallale peksid piitsadega kui alatumat kurjate-
gijat. Piitsa hoobid kui kaanid imesid wälja
werd . . . põlewaid haawu sünnitades ja süda-
mes tuikas walu — kadund omaksete pärast,
maailma kurjuse ja uskmatuse pärast, kõige
pärast — ehk mis wõi kes oleks wõind teda
trööstida, kes oleks wõind tema eest walukari-
kat tilgutumaks tühjendada? Ei keegi! . . .

Üksikut tolmust teed mööda rahwa hulga
saatel weetakse ta mäele.

Sünnib kõigile tuntud Kolgata lugu. Pime-
nes taewas, kattis kinni päikene palge ja maa
polnud enam kindel jalge all . . . tast manati
kui surnud wälja, kes ööpimeduses sünnitasid
hirmu ja jubedust arale hingele . . . Mässama

lõid hingepiinad ja üles kerkis tondina weritöö.
Nii lahkus igawene — kõikidest põlatud kunin-
gas . . . . . öowaiksuses
pole siiski rahu. Jumala needust tunneb uhke
juut. Kohutumalt wiskleb ja ägab diiwanil kesk
kallimaid hommikumaa waipe pehmeid ja muga-
waid — pole rahu!

Mis see on! Ta tõuseb diiwanilt ja hakkab
käima edasi-tagasi suurepäralises toas. Pole
enam ümbrus mugaw. Ta pilluks asju, segaks
kõik, teeks ei tea isegi mis, et peletada
eemale musti mõtteid.

Aknast kumab kuu tupp. Must wari lan-
geb juudist põrandale — kui liigub Ahaswee-
rus, siis liigub ka must wari — nii imelik ja
kohutaw. Ta pöörab selja ja waatab näoga
kuusse — see paistab talle hirwituna, nagu oli
äsjä ise hirwitand ristikandja jõuetuse üle. Nii
elawana näeb ta nüüd waimus ta silmi, ta nägu,
ta weriseid haawu. Oh tuleks ta weel tagasi.

Hilja!

Kõik paistab talle kalgina, kõik asjad kui
kisendaksid talle needuse sõnu — igawest ära-
needmist.

Siis põgeneks kuhugi . . . kuid kuhu? Kuhugi
— teadmata enesele kuhu, kuid ära siit sinna,
kus kõik wõiks unustada . . . kus silme ees ei
wirwendaks enam waludemees Jeesus ega ta
rist

Algab reis. Nagu wari sammub kaasa südame
piin, tondina hiilib ta järele, käib eel ja piirab
ümber.

„Kuhugi ei pääse sa must.“

Miks elada weel? Kas pole parem surra! Ja
surra — surres unustada kõik! Ehk sinna ei
pääseks enam sünged warjud ja piinaw süda.

Ja surragi ei saa! Ei teda hukka Wesuuwi laawa ja tuli, mis wägewalt wastu taewa purtskab, ei teda sureta ka sõja möll.

Ei sure igawene juut, — ei sure Ahaswee-ruse hingepiinad.

Maast maasse rändab waewatud juut, oodates surma, kuid seda ei tule kuni Jumala arm tema wabaks teeb . . . . .

Igawese juudina eksib inimese surematu hing maailmas. Kadund on rahu. Mälestused kadund paradüisist helgiwad hinges, kuid ühtlasi igawest käsuneedust, patuneedust tundes enda üle walitsewat. See käib kui wari ta järele tondina tihti ta ette seisates. Hingepiinade kaswamisel ihkab ta surra, kuid needuse wari läheb ka hauda kaasa ja teinepool hauda tabab ta jälle oma ohwrit — igawest hinge.

Ent rändab hing, otsib mitmeist waldkon-dadest rahu hingele. Kord peatub teaduse rada-del, mis nii palju töotaw, kord kunstis. Muusika helides ja wärwide wirwendusis imelikkudes,

ehk neistki tüdinedes satub sügawamaisse patu-löbudesse — nüüd waldawad teda kirgede joo-wastawad läbielamised. Ometi tondina heljub kaasa needus — ei sure igawene juut süda-mes — ei waiki südametunnistuse piin ja rahu-tus, waid walab kihwti löbude karikasse ja teeb kihisewa wiina mürgiseks.

Miks? Mis süü pärast?

Ta tahtis puhata su uksele. Ta koputas su südame uksele armastuses . . . sa saatsid tema minema mõnitustega, andsid talle weriseid hoope. Sinu patud sundisid teda kannatama, olid oksadeks ta kibuwitsa kroonis. Jah, oma pattudega löid sa tema risti uuesti — sa said ta risti waenlaseks. Jah sina.

Igawene armastus otsis.

Uskmattus ajas tema minema su südame läwelt. Ja ei leia enne rahu ja hingamist igawene hing, kui lepituses Jumalaga — sama põlatud Kristuse ristis.

Kolgata altaril tehakse lepitus — wõetakse ära needus. P. S.

Metsa elu.

Walju ja kurwa talwe järele oli kätte jõud-nud kena ja lustiline kewade. Ent mina pidin lebama haigewoodis. Endas tundsin ma waikist kewadrõõmu ka siingi! — Läbi awatud akna tuppawoolawa wärske õhu karastawat kaisutust wõisin alati tunda oma põsil. Laual waasis wõis sageli tabada mu waade aasalt toodud palju särawaid nurmelilli, millede magusat aroomi ma lõpmata imesin. Mu peatsi asetatud puuokstes wõisin märgata tärgand tundmata elu, mis siin nüüd aegamööda waibus. . . Ent wäljas loodu-ses panin tähele palju suuremat elu. Need kewade tundmused mõjusid nii ülendawalt ja kosutawalt mu nõrgaksjäänud organismile, et mu salajane hingerõõm sai peagi awalikuks. Juba wõisin wabalt end kosutada wäljas elawas looduses lebades päikese mängewate kiirte all. Ma wõisin ise juba noppida õrnemaid õisi, et kimbu neist kõita. Ma wõisin waadelda loode-newa päikese ehapuna ja ta wiimast terwita-wate kiirte mängu sulistawas jõewees. Ma wõi-sin nüüd teha ja näha paljugi, mis oli mult ära wõetud nii pika aja! Nüüd astusin ma jälle, kui laps, uuesti ellu.

Kiiresti lendasid päewad ja tähele panemata waheldus kewade suwega. Nüüd tuli mu lühi-kest fantastilist õnne katma tume igatsusloor mu metsa järele ja järjesti tõusew tung heita end ka mõneks tunniks tema wägewate kaisutuste hõlma. Et mitte kaotada oma hingerahu ja edasi maitsta ka suwerõõmu — sammusin mööda tundmatuid radu, läbi nurmede kaugele silma-piiril sinetawa metsa poole. Kui wiimaks jõud-sin selle majesteetliku metsa ette, kuulsin juba eemalt tasast lähenewat sahinat, mis oli mulle kui oodetud külalisele, kogu metsa suuremeelne

terwitus! Ruttu astusin mööda rohelist rohu-waipa edasi metsa toredaisse ja kõrgeisse wõlwi-alustesse. Siin joowastus mu hing kohe ta wõrdlemata ilust ja mu meeled wangistusid ime-likust õõpiku laulu helinast, nii et sest momen-dist keelmata andusin looduse kunsti ja muusi-kalle. Nüüd hakkasin juba wähe mõistma metsa müstilist elu, millest nii paljugi oli weel tarwis mul õppida. — Kui sümpaatlik oli ta wastuwõtt wõõralle! Kui intiimne oli wahekord tummade hiig-laste ning noorte wõsude ja kõigi sugude wahel. Kui nende hääleta juttu tuli kiuslikult segama mõni wallatu maruhoog, siis kummardusid nad, sõpruse kinnitustäheks, omad kroonitud tipud üksksteisele weel ligemalle. Kaitsedes laotasid põlised hiiglased omad wägewad tiiwad nõrkade wõsude ja wäetimate pöösaste üle, et ühedki tormid neid ei saaks purustada. — Seda waikist hiiete elu tegi kuuldawaks lõpmata sütitaw lindude trio ning koorilaul ja nende hümnide kaunis kokku-mäng. Sest sai mets mulle palju armsamaks, kui kodu ja kõik mu endised sõbrad, nii et igapäew igatsesin mõne kallid tunni ta warju all waikselt unistada, lootes, et awab ta siis kord mulle oma saladusliku mõtte sügawuse! Peagi tundsin, et nägemata sidemed mind metsaga ikka kõwemini kõitsid, et ta wilu ja warju otse igawesti hakkasin ihaldama, ehk see mulle küll selge tõeasi oli, et ei wõind kunagi olla seegi õnn jäädaw.

Mu rahutus kaswis järjesti selle mõistatuse pärast, miks mind nii iseäralikult tõmbas kauge-mets ja kuidas wõis ta mu hinge nii wägewasti wangistada? — Ent suur oli mu üllatus, kui kaduma hakkas ka see tume üduloor mu silmade eest. — Mu harjumata waade tabas haljal rohu-

pinnal lugemata sätenawaid helepunaseid marju ja puudel palju walminewat wilja. Nende alandlikust, kurwast pilgust löi äkki nagu uus elustaw säde särama, wist kindlas lootuses ette aimates, et wabaduse kiired ka siingi neile lööwad kord paistma. Püüdes wastu tulla kõigile nende tundmata igatsustele ja ära mõista nende tähendust, jäin mõtlema: millest on walmind nad, mis on nende eesmärk ja kes nende praegune peremees? Et nii ihaldawad ja awatlewad nende pilgud (nüüd kahjuks paremat kostust leidmata) hakkasin loomusunni mõjul keelmata ja ahnelt maitsma seda kaunist produkti, kuid siiski arwates, et ei peaks puuduma ikkagi otstarwe, mis oleks nende ilule wääriline ja ülem kui see, et rahuldada üht madalat inimlikku iha. Aga nende peremees? — Nad on ju metswili! Ei ole ükski käsi nende seemet mullaga katnud, ei ole ükski käsi neid põuaajal kastnud. Siin ei ole ükski nende eest seda hoolt kannud, mille armuosaliseks kõik nende suguwennad saand wiljapuuadades, kus nende saaki on kogumas mitmed hellad käed. Kui suurt mõtet esitawad nad — ilma kellegi abita, aga siiski walmind — kindlasti olles mõnest suuremast wäest elustatud. Nüüd aga wajawad nad siin üht wabastajat kätt, kes katkestaks nende orjasidemed wana tüwega, et nende igatsus, — oma otstarbelle minna, rahuldataks, et ka nemad, nagu nende esiisad palju eelaastail, nüüd asjata ei kõduneks ja jäädawalt ei kaoks. Ära mõistes mõndagi nende saladuslikust elust, kui teekäija tundsin end õigustatud ja ühtlasi ka kohustatud olewat seda armulist looduse kingitust wastu wõtta ja neid siit nende eesmärgile juhtida. Wäga õnnelikuna tundsin end olewat, mitu päewa wõisin kõndida armast metsa alust ja noppida ning maitsta mõndagi looduse annist ja kaasagi siit wiia. Wastawat alalhoidmise wõimalust leidmata, pidin nad aga siiski kõik otstarbetumalt ise ära pruukima.

Nagu ükski maapealne õnn ei wõi olla igawene, nii muutus ka minu õnnejoowastus raskeks kurwastuseks! . . . — Ma pidin maha jätma mu südamele nii kallikssaand metsa ja kiiresti lahkuma siit! Mõne aja reisisin ja rändasin, kuni wiimaks oma wanasse kodukohta tagasi jõudsin. Siin möödusid jällegi waikselt päewad ja nädalad, kuid peagi waldas mind siingi igatsus metsa järele. Kindla lootusega ka siit eest leida looduse heldet andi, sammusin mööda tuntud radu wägewa metsa alla. Kuid siin sai mulle kohe selgeks, et olin pettund oma eelarwamises: ei siit olnud enam leida seda peremeheta wilja nii suures külluses kui seal wõisin wabastada ja korjata mõnda head ülejäänd wilja ja enesega kojugi wiia. Kuid ikkagi ei mõistnud ma, sel wastutusrikkal kohal teostada oma otsekohest ülesannet.

Ikka woolasid kiiresti päewad ajamerde. Juba puhusid wilud sügistuuled üle metsa ja maa, lähedusest talweunest hoiatawat teadust ette

tuues. Omas südames tundsin nüüd weel kaswawa igatsuse kõrwal ka lõikawat kaebehäält mu suure rumaluse ja lojaalsuse pärast oma kohustuste wastu. Üsna kurwalt kõndisin jälle metsaalust teed, kuni wälja jõudsin selle rikkaliku metswilja legendikule, millest mõnedki kallid lapsepõlwe mälestused mu waimusilma ette uutena üles kerkisid. Etteheitliku ilmega waates terwitas ta nüüdki weel mind! Suure põnewusega hakkasin juba poolpaljailt põõsailt ja puult otsima mõnda ülejäänd wilja. Kuid asjata näis olewat mu praegune waew — mu kirgline silm ei tahtnud siit midagi enam. Wiimaks siiski paistsid sügawais põõsais kolletand lehtede warjus, mõned üksikud kõdunend marjad, millest üsna wälja paistis nende tüse tuum. Neid kõiki mis weel leidsin, kogusin hoolega kokku, ega maitsend ise neist ühtegi enam.

Nüüd iseäranis rusuwalt lasus mu südamele kaeblik etteheit: miks olin nii hooletu ja mööda lasin minna nii palju head aega ja keni päiwi; miks tulin nii hilja, kuis maapinda katab peagi kare lumiwaip, mis lämmatab wiimsegi elusäde me looduses, ja kõik karmi talwe käes päästmata kaob; miks olin nii kõlwatu omis kohustustes ja hoopis ära kaotasin silmist nende kõrge otstarbe ja oma tõsise ülesande eesmärgile juhtida! ! !

Kurwalt tuikasin tagasi koju. Siin püüdsin weel lõpuks põhjalik analüüs teha neist wiimastest kaasatoodud marjadest, lootes, et wast ehk nende eneste sisu awab mu mõistatuse sügawuse. Nende sisu üllatas tõesti: seal tulid nähtawalle wäga wäikesed seemne iwakesed, mida ma ennem ei märgandki. Et nad kõige sügawamal südames peitusid, siis tahtsid nad sellega juba ise tõendada, et see neis just kõige wäärilisem osa on. Ja nüüd tuli mulle ka meelde, et nagu kõik hiiglapuud säärastest nägemata idudest on wõrsund, niisama ka neist seemne teradest wõiksid tõusta kindlasti lorkawad ja õitsewad puud, kui aga neis iwakestes see tulewase elu säde hoitaks wastawalt alal, kuni kord kaob kõikide surmaöö ja koidab elukewade.

Sest sai mulle wiimaks ometigi selgeks mu sagedase südamewalu tõeline põhjus, et ikkagi kõigile kogutud wiljale sama kurwa saatuse määrasin, mis neid ennegi pidi tabama, kuna ma ise nii ekslikult arwasin neid sest peast olewat. Mulle hingerahu tõi aga ainuke trööst, et need paljutähendawad mõtted metsa elust olid ainult õpetlik wiirastus woolawa elu peale, aga mitte mu õnnetu kurbmäng tõelise eluga.

Mis küljest wõiwad tumeda metsa kiired meile walguseandjaks olla? — Niisama nagu looduses, on ka pea igalpool elus wastaw aja-waheldus ja lõpuks nägemata kriis. Sama ka meile on antud elu-kewade, suwi, sügis ning talw ja siis ei ole paljudel enam midagi head loota. Metsa liikumata elu on sellepärast teatawas mõttes kohane kõrwu seada kihawa ühiskonna eluga, muidugi selle wäljapaistwa wahega, et

viimane esimesest suure wabaduse ja waimu poolest ülem on. Ühiskonna elus armastatakse weel enam hiilgawaid kõrgusi ja weetlewat ümbrust ning maitstakse elumõnuseid otse hulumeeelsuseni; kuid wälises hiilguses ja orjastawas nõiarings ei märgatagi tihti ta kaunimat wara, mis aga palju kurwem, kui see leitud, kaotatakse ta jälle peagi, sest et puudub mõistlik ümberkäimise oskus.

Kui palju on weel sääraseid tabawaid wõrdlusi meie ja üldise elu nähtuste jaoks? Nii on ju ka wäga loomulik meie südamewalu, kui hea wõimaluse puhul palju nii ükskõikselt tähele panemata jätame, mis ometigi meie otsekohene ülesanne on.

Kui palju on imelikke igatsusi ilmas! ? Kui sügaw on aga nende kõikide mõte! . . . Mets igatseb inimest ja inimese hinge igatsus käib metsa järel!!! Meie teame, mis sünnib aga siis, kui kaks wastastiku armastajat kokku lähewad. — Nad on rõõmsad selle wõimaluse pärast ja nende elu saab õnnelikuks. — Kui

weel kaks wastastiku igatsejat kokku juhtuwad, siis sünnib kindlasti ülem, päris „taewalik“ õnn!

Missugune õnnistus, kui see õnn wõiks igawesti kesta! ! !

Meie ihaldame ilma ja otsime ta kaunimat produkti, — meie wabastajat abi igatseb sama ilm — meid ootab Issanda wiinamäe kuulutuse- ja kogumistöö, milles ülem ülesanne olgu, et kõikide igatsused kroonitaks jäädawa elu pärjaga.

Et püsiwat õnne leida ning kestwat rahu maitsta, seks läki wõitluseks wälja, eksimata wastu oma igatsusele ja ühendada lõpmata pühaks õnneks kõik elu! Usinasti wälja, et ei tarwitseks ahastuses ühes kaebada: „Lõikus on mööda läind, suwi on lõppend ja meid ei ole ära päästetud.“ Jerem. 8: 20.

Määrast hiilgawat ja õnnist koidupuna näeb särama lööwat siis meie waimusilm, kui meie kõrd oma wihke wõiksime kanda. Oh, nende pühade tundmuste wäljenduseks puuduwad küll sõnad!

P. A.

Jaapani maawärihemise puhul.

Wäsi waitiwad teated ja jutustused Lõuna-Ameerika maawärihemisest, Etna tulepurstamisest, kui juba kohutawad teated Jaapanist, sealse maawärihemise üle tulid, millele pea teated Jundiast ja Persiaist oma forda järguesid.

Maawärihemisest tabatud Jaapan asub saartel, millest juurem Nippon on. Rahwa arw ligi 70 miljoni, mis selle maa-ala kohta juur arw. Selle tõttu on iga wähegi maalapp, mis wähegi sünnis, haritud. Kaswatatakse kõige enam riisi, mis jaapanlaste pea toiduaine. Maja- ja on harilikult puustehitatud, kus juures ka paber ei puudu, maja sisetüüsi ruume on wõimalus wähen- dada ehk suurenda firmide abil. Maja- ja piirawad enamasti wiljapuud ja lilled, sest jaapanlaste armastawad wäga lilli, enam kui ükski teine rahwas ja sellepärast upuwad nende majad tihti lilledesse. Iga aasta pühitatakse suurt lillede pidu, püha. Meid rõõmustawad krüüant- teemid jaapanlaste aednikkude töö saawutus, kes neid astrateft wälja on kultiveerinud, kaswatanud!

Maawärihemisest häwitatud Ito küla.

Samaajugust püsiwust, mis nad lillede kaswatamise juures näinud, awaldawad nad ka riiklises ülesehitawas töös; wiimase 50 aasta jooksul on nad nii palju kultuur- list edasi püüdnud, et esimeste hulka kultuurrahwaste peres on jõudnud. Nende omapärane kunst awaldab

praegu Euroopas dekoratiiv- kunsti peale mõju. Walit- jew Buddha usk. Pealinn Tokio ligi 1.500.000 elanikuga.

Maawärihemis- jed on Jaapanis hariline nähtus. Kuid tänawu aas- tane on üks juure- mais Jaapani kui ka maailma aja- loos, ohwite kui ka häwituse poo- lest. Maa-ala, mis wärihemisest taba- tud, asub ida pool- sel Nipponi saare ääres, wõttes pea- aegu juurema kui Gestimaa, oma alla. Sellel alal

asusid ka Tokio ja juurem sadamalinn Yokohama ligi 500.000 elanikuga. Linnad, külad sellel maa-alal on häwitatud, ja mida ei purustanud maawärihemine, seda häwitas tuli ja marulained.

Kuni 13. sept. oli märgitud Tokios 72.600 jurnud, 298.455 põlenud maja, 36.156 foffulangenuid maja.

Ühes puuwilja wabrikus hukkusid 500 tütarlast wabriku fokkalangemisega.

Kiijama, weel enamgi on purustatud Jokohama, kus majad enam kergema ehitusega olid. Kohutawad on pealtnägijate jutustused, mis räägivad õudseist sündmustest.

Tokio sõjavarustuse ameti juures Hondscho linnajaos olid tuhanded kabuhirmust ja meeleheitest wallatud inimesed depoo ees lagedal wäljal päästmiti otsinud. Hilja õösel kell 12 oli maawärisemine uuesti alanud, hakkas äge idatuul löösisuma ja ajas leedides loitwast linnast tulle, läkastamapanewa suitsu ja jädemete wihma otse rahwast täiskilutud wälja poole. Kõle palawus kärjutas inimestel juuksed, jädemed süütasid riided, suits kattis maa jalge all, nii et ei näinud kuhu astuda. Kõik tormasid lääne sihis põgenema. Algas metsik sõõst ja tuhanded tallati jalge all puruks ehk pigistati wälja ümbritsewa kiwimüüri wastu surmaks. See sündis ühes kohas, wõime waewalt ette fujutada jeda hirmu ja segadust, kefet möllawat tuld ja wabisewat maad.

Ka ilus Tokioft edela pool asuw 3.800 meetri kõrgune tulepurstaw mägi Fudji-Yama, on purustatud maawärisemisest, nii et jälle peale 200 aastast waikimist, wiimane purskamine oli 24. XI. 1707. — 23. I. 1708, tuld purskama on hakanud.

See ilus lumega kaetud mägi oli kui Jaapani uniwersaalne sümbool, pea igal pool leiame teda fujutatud, firmidel, lehwi-futel, maastik-maalidel.

Tuldpurstaw mägi fudji-Yama.

Torn Asakusa pargis Tokios, mille ümberkukkumisel 700 inimest surma said.

Ta on jaapanlastest austatud ja pühakspeetud mägi. Zeëranis ilus on ta, kui hari lumega kaetud, juuli ja augusti kuudel julab lumi ja siis rändawad tuhanded Buddha usulised maale. Ta lõunapoolsel küljel ulatawad teewäljad ja põlud kuni 600 meetrini, siis tuleb lilleline heinamaa, mõned puud ja wiimaks 1 500 meetri kõrgusel algab mets mis tõuseb ligi 2000 meetrini. Ülewal harjal ei kaswa muud kui mõned Alpi taimed. Waade Fudji-Yamalt on suurepäraline, ükski mägi ilmas ei paku jeda, sest Fudji-Yama tõuseb otjekohe lagedalt maalt üles, puuduwad waatlejat segawad teised harjad.

Mööda on maawärisemine, suure osawuse ja hoolega fihak töö jälle ülesehitamises. Surnud, keda matta ei jõutud, põletati ära, päewas tuhanded, põletamine käib ka nende usukommetega kokku.

Kuid ei ole see lihtne suur sündmus, waid selle taga seisab weel midagi. Muudugi enamisti arwamine lepib sündmusega.

Zumala lapsed leiwad selles Zumala rääkimist inimsoole ja märguandmist oma lastele Poja tulemise pärast.

Wähe, liig wähe on neid, kes jeda tõsiselt wõtawad ja end arapääsemiseks walmistawad.

Zumal ei wõta midagi maailmas ette, kui ta jeda oma lastele pole ilmutanud, ta annab teada. Ka Tema poja Jssanda Jeesuse teise tulemise ja sellele järgnewate nuhtluste märguandmiseks on ta jelle maawärisemisega rääkinud.

Ainetel R. W.

Üksilduse saarel.

K. L. Marley.

Igawikud olen ma wiibinud siin üksilduse saarel, kus üks päew kui tuhat aastat. Kunagi ei olnud aega, kus ei olnud ma siin üksilduse saarel. Palju, palju on weerenud aastaid igawikkudesse, üksildasi, wäsinud aastaid. Keerlesid üle mu saare kewad ja suwipäikesed ja laotasid kuld-rohelised linad üle kaugete-nõmmede. Kuid üirikene on saarel suwi.

Wara tuli sügis, kihutas oma pilwekarjad, tumedad ja rasked üle mu saare. Pikkamööda suri särav ilu, ning tumenesid asjad külmas sügishämaruses. Tormid pühkisid mööda saare teekesi ja wärisesid haawad surmaoigel. Kisendasid tuuled traatides ja langesid raskete rusikatega majakatusele. Majakeses aga lookles, tuksus ja heitles elutuli ööwarjude keskel.

Pikalt, mustalt, kui poolmaetud puusärk, seisab wäsinud majake pleekinud liivanõmme äärel, kus põlised pedajad kui tumedad mälestused tarduwad . . .

Wihmasaod põrisedaw katusel, põrisedaw tuhmit ja kaua . . .

Troostita, rahustamata on taewas ja nutab. —

Ikka weel liiguwad tunnid ja päewad, tulewad ja kaowad must mööda kui karawaanid otsatumas elukõrbe liiwas. Ikka jälle tulewad uued, kohutawad ja tühjad. Ei ole otsa sel surmarongil!

Kuski kaugel, sealpool merd hoowab elu, laulab ja särab. Öhtul, kui waikiwad kohawad weed, tormid magawad ja taewas enam ei nuta, kuulen imelisi helisid sealpoolt kaldalt, kui pühalikku kellade helinat ja kauget koraali, täis rahu ja segamata hingamist. Nii rahustaw, nii kutsuw ja hingusele juhtiw on laul sealpoolt kaldalt.

Üksilduse saarel on kõik tumm. Haawad kuulatawad ja mustad pedajad hingawad raskelt ja sügawalt . . .

Wahest läkitab elu mulle sealpoolt kaldalt terwitusi. Siis kui laulab meri kaldale hällilaulu ja igawestest kaugustest kui unenägudest kostuwad helid imelised, nii hellad ja kutsuwad kui emarmastus. Mulle on, kui paneksin wäsinud pea hella ema rüppe, suleksin silmad ja kuulaksin jutte muistseid, imelisi. Ärkawad aimed imedest sealpool kaldal, mis mind ootawad kaugel, kaugel . . .

Warem weel oli siin saarel kõik teisiti. Öitsesid lootuselilled ja särasid wastu päikesele. Kui imeilusad olid need lootuseõied. Magus lõhn täitis päiwi ja tungis unenägudesse. Aga ikka uuesti ja uuesti pidid närbuma lootuselilled öhtusesse uttu, mere kaugel foonil.

Täna ei lenda enam mu igatsuste walged linnud üle saare kallaste tormisele merele. Weriseks on nad end lennanud wastu karmi elu okastraati. Wäsinult ning jõuetumalt magawad nad hinge põhjas. — Kord, ainus kord, tuleb sealt kaugelt mere takka siia mu üksilduse saarele laew mustil purjel, mille tüüriratast juhib kondine käsi. Siis astun ma laewa ja sõidan mustil purjel üle sünge mere kauguste sinnapoole kaldale. See on siis, kui walmis on pärg saarel kaswawaist okaspuist ja ma selle waotanud endale pähe. Kui üle kahwatanud palge niriseb eluweri punane. Kui olen maha heitnud selle saare riided ja öhtueha wiimasel kumal seisan niiskel liiwasel merekaldal ja waatan kustuwasse päikesesse, siis tuleb ta, ning ma astun laewa ja ööwarjudesse kaob sära mu taga. Nii sõidan ma sinnapoole kaldale walguse ja rõõmu maale.

Meie nooruseltjades.

B. Sint.

25pp.

Päewafel foosolekul fell 1 on rahwa osawõtt kõige rohkearwulijem. Awar palwemaja ruum, kolmest küstest fooridega, on rahwast täis, fes huwitusega kuulawad ettekantawaid kõnesid, deklamatsioone, südamlikke foolosjid ja ilusaid foorilaule. Öhtune tund muutub ijaaranis foorjaks ja südamlikuks. Isjand kingib armuwihmasid ja selle järeldufel saame pärast öhtust tundi põlwitada hulga igatsewate hingedega armuaujärje ees. Palwes wõtawad nut jõudu ka paljud usklikud, fes usuelus jõuetust ja tagajiminekut läbi elanud.

Paljud algawad juba samal öhtul teed kodu poole, felledega südamlikult Jumalaga — jälleuagemiseni ütlemel, kuna mõned weel esmaspäewaks paigale jääwad. Beame w. Bartjaga weel faks foosolekut palwemajas, fus räägiti igatsewate hingedega. Pärast lõunat on foosolek C. E.-lastele, fus läbirääkimised on ühingu

töö üle ja usuelu tafistustest noorte juures. Ühing on püüdnud agaralt ja üksmeelsufes töötada „Noorte Elu“ laiali laotades ja midu ka liitu toetades. Puuduwad aga wemad, feda üldje ühingu paar tiiki; see peaks meid sundima igälpool agaramalt tööd tegema noorte meeste päästmiseks. Ühingu on oma laulukoor, mida õ. Sieberg juhatab!

Silja öhtul, pärast öhtust tundi, fogume C. E.-lastega weel õ. Siebergi juurde wäike laste kooli koku. Hämaras toas, millesse kuuwalgus heitub, ütlistame tapetud Talle weel lauludega ja põlwitame Päästja ees. Nii jügaw-pühalik, ühtlasi nii tuulelik meeleolu. Puude warjud, mis läbi afna kuuwalgusest põrandale heituwad, liiguwad jalapärastelt ja afende taga wärijewad taja puude offjad. Kewadine öö jõuab, kui wiimased lauljad lauluga jaama jaadame.

Järgmisel päeval lõidame wend Parkjaga

Tapale.

Õhtul on Sinise-Nistis tund. Saal rahwasti täis. Teisets õhtuks on tund öeldud Lehtse jaama juurde Lombi talusse, fuhu ka õhtuse rongiga lõidame. Koosoleku ruumiks on avar heinaküün — kaskedega ehitud, põrand kuuseokstega kaetud. Ühte küüni otja on asetatud laud, kuna teisele poole on pingid seatud. Tuletab meelde esimeste kristlaste aegu, millal nemadki pidid sarnastes paikades ja koobastes oma koosolekuid pidama. Waatamata selle peale, et on tööpäewa õhtu, kogub rahwasti küün peagi täis, mis tunnistust annab, et rahwal tõsine igatjus armuõpetuse kuulutamise järele. Mitmed wennad kuulutawad Kristust, kutsudes süüdi ja elu Lemale ära andma. Kõnede wahel laulab w. Mikko Tapalt gittarre saatel. Süüdi on vastu wõtlitud ja pärast koosolekut langevad mitmed murtud hinged ristile alla, nende hulgas ka noored. Kus õhtu tule wirwendawal walgel koos wiibides laulus ja palwes. Ent kui lahkusime, jäid nutma küünide wärawaile paar noort hinge — nad ei leidnud weel tõstist rahu.

Järgmisel õhtul jälle koosolek Tapa Sinise-Nistis. Seeford kinkis Issand weel enam armu. Maalt olid tulnud paar meest siia, kelle süüdi Jumal juba igatjust oli saanud äratada. Pärast koosolekut, mis iseäralikult jõe ja armas, tulid ühes teiste noortega ka nemad eestpalwele, kus palwes oma elu Issandale tootafid. Wäga südamlik oli lahkumine.

Tapal weel C. E. ühingu ei ole, kuid noorte hulgas on huwitust selle vastu, mida mõnedki awaldafid. Wiimasel koosolekul rääkis Jumala abiga ka selle põhimõtetest ja tööst tutvustamiseks.

Hommikul rong kannab meid

Rahwere.

Päike tõusul kuldab walli mäge ja ilusaid lossiwaremeid. Ditswad sirelid. Kus warane hommik, et ei sõanda tuppa jääda, waid ruttame jalutama haruldast ilusale jurnuatale ja tammikusse. Kaks õhtut saame w. Parkjaga tunde pidada Sinise-Nistis, siis lõidab ta Simuna Rahkla, kuna mina weel üks päew peatun. Pühapäewa hommikul 1. juulil on C. E. laste pühitustund, ofawõtjaid wahel, sest enamjagu noortest on juureks maale läinud. Talwel on ühingu mitmejuguheid koosolekuid ja lauluõhtuid korraldanud, mis nüüd aga katkestatud. Suurem osa liikmetest on kooli-

õpilased. Juhataja w. Sakse on Tartu ülikooli edasi õppima läinud, peagi ehk lahkuwad Rahwereft ka teised noored wennad — seega on oodata raskemat aega ühingu elus, kuid loodame, et Issand ise üle aitab.

Pärast lõunat on kaks koosolekut Sinise-Nistis ja methodistide juures.

Esmaspäewa hommikul lõidame

Narwa.

Juba eemalt hakkawad paistma Narwa wanad kantsid ja kirikute tornid. Esimest korda näen Narwa linna ja esimest korda tohin astuda Narwa põrmule. Wend Sildos'ega, kes mulle wafali vastu oli tulnud, käime enne koosolekule minekut Narwa kallastel. Narwa on ajaloolik linn, paljudes sõdades wanasti, kui ka wabadusõjas tähtsaks saanud. On weel näha sõjakolleduste jälgi: terve linna osa seisab waretetes, mille keskelt terweks on jäänud imetaolisel wiisil ilus Aleksandri kirik. Wõidu on üle saja maja purustatud ja maha põlenud.

Seina-Maarja päewa puhul on koosolek linna wen. kog. palwemajas. Pärast lõunat ruttame üldje neljakesi wendadega auriku „Nawel'i“ peale. Lahkumisele ja laew lahku sadama fillalt, lõhtudes teed Narwoowa wete jängis.

Narwa-Jõesuu

poole, fuhu õhtuks tund on öeldud. Enne sõda oli Jõesuu tähtsam suwituskoh, fuhu rikkam rahwasti Wenemaalt suwitama tulid. Müüdi ruttawad jälle paljud suwetuul siia. Sõda on jätnud ka siingi oma jäljed. Puude wahel tabab silm rohkesti korratumas olekus tühje suwemaju, mille aknad purustatud.

Koosolekud samal õhtul ja järgmisel hommikul on õnnistatud ja iseäralikult siemiselts lahtised. Kerge on rääkida. Tunda on Jumala Waimu ligiolekut. Õhtuses koosolekus päästab Issand hinge — sünnitab oma kannatuste ja walude palka. Rahwal on tõsine lugu pidamine ja igatjus eluwee järele.

Peale wennahe kog. wendade on siin rohkesti lestadialasi, keda weel ihulistideks ehk weretunnistajateks nimetatakse. Lestadiolaste nimetus on tulnud ta alustajast Soome pastor Lästadiusest. Õpetuse iseäralduseks on pattude ülestunnistamine ehk piht ja andeksand Kristuse weres kätepealepanemise läbi jüdamerahu jaamiseks. Nende hulgas on palju tõstiseid südamikke Jumala lapsi, kuigi ehk ka mõnede seas wahest kitsarinnalust ette tuleb. Nad kõik on ew. luth. kiriku liikmed.

Kõige kõrgem kosk meil Eestis Wallaste küla all, mille tõttu ka Wallaste kose nime kannab. Kõige ilusam on ta kewadise suurwee ajal mere poolt waadatuna.

Pärast hommikust tundi käisime Jõesuu uut kirikut vaatamas, mis väga ilus arhitektuuriliselt. Pärast lõunat astume jälle Pavel'i peale, kaasa võttes ilusaid mälestusi armjast Jõesuust. Igatjus jäi kõigile südamesse — pea jälle tagasi tulla pikemaks ajaks.

Narvas jatkusid igapäevased koosolekud linna palvemajas ja Kreenholmis wabriku töölaliste-saalis, mis selleks otstarbeks wabriku wälituse poolt wabalt tarvitada anti. Ilus walge saal kogus igakord rahwast täis. Jääraniis õnnistusrikkad olid kaks nooruse-koosolekut Kreenholmis. Mõlemil korral olid teemade peale kõned wendade wahel ära jaotatud. Kõnede wahel deklameeriwad õed ja laulab nooruse-seltsi laulufoor sõjakaide äratuslaule.

Iga õhtu pärast üldiseid suuri koosolekuid on veel kooswiibimised noortega armjas kodus „Betaaniast,“ mis Siinise Kisti ja C. E. koduks on.

Narwa C. E. ühing töötab mitmeteski eduga! Laulukooriga tehakse wäljastitused ümbruskonnas ehk peetakse nooruse-koosolekuid, millest suuremad ilusas juures Aleksandri kirikus korraldatakse, kus ka Jumala õnnistused ei puudu. Kirjandus-toimkond annab jageli wälja omawahelist shapirografeeritud waimulik-ilukirjanduslikku albumi rikkalikkude illustatsioonidega, mis kannab nime „Koidikul.“ Samuti püütakse agaralt „Noorte Elu“ tellijaid koguda, kui ka üldse teda rohkem müüta, mis rõõmustawaks nähtuseks on. On ka olemas muudki toimkonnad. Ühingu juht on wend Sildos, kes ka C. Misjoni ühenduses reisisekretäärina ametis Narwa raioonis.

Pühapäewal 8. juulil wara hommikul sõidame w. Sildosjega ja laulukooriga Kõhtla. Muist wendadest lähewad Jõhwis maha, kuna kolmas jagu Narwa jäi, et surmaiapühäl seal laulda. On ilus ilm, mis ka meeleolu aitab tõsta. Kõhtla jõudes on ümberistumine kitsaropalisjale kaewandusrongile, mis kaewanduse ja jaama wahel käib. Vihtne rong paari wäikese klaaswaguniga. Meie jaoks oli ligi saadetud eraldi kaks

põlewkiwi wagunit. Omapäewane huwitaw sõit. Natuke aja pärast peatume kaewanduse juures ja astume wagunitelt maha. Kaewanduse ümber on tekkunud juba omapärane alew paljude isejuguses stiilis ehitatud tööliste majadega. Gemal paistab õliwabrik, mis põlewkiwist õli wälja töötab ja mitte-kaugel ehitatakse uut palju juuremat. Tööliste arv ligi paar tuhat, kelledest ligi pooled wenelased — kes ka igatsewad, et neile peetaks tunde. Koosoleku ruumiks on antud tööstuse juhatusel poolt suur põlewkiwi „Jara“ üle paarikümne sülla piff, millesse wagunitega talweks põlewkiwi meetakse, nüüd aga tühi seisab peale ühe otja jao; ilusasti ära ehitud kaskedega, pingid sisse toodud ja kõikipidi ära korraldatud tunni pidamiseks. Jumala abiga pidamine selles ruumis 2 koosolekut. Armas koht, kus pikemat aega maksaks ewangeliseerida. Wõlgneime tänu ka kaewanduse juhatusel, kes selles suhtes luba on annud ja wastutulekku awaldanud. Paljude töömeeste südamis tundus tõsi igatjust.

Lauljad sõitsid õhtuks Narwa tagasi, kuna meie wend Sildosjega kahetseki veel 8 wersta edasi Wala ste külla sõitmine. Oli juba hilja õhtu, kui läbi waitse küla ja wiljarikaste põldude sõitmine. Järgmisel päewal käisime pereest peresse — inimesi koosolekule kutsu-mas seal juures neile „Noorte Elu“ müües ja Kristuse ewangeliumi lühidalt kuulutades. Leidus ka paljudi sooje südameid. Rahwas on siin wastu tulelik. Koosolekud õhtuti peame palvemajas. Jääraniis armas oli wiimane koosolek, kus veel kaua lauldi, räägiti ja seltsis palwes oldi. Päewal käisime ilusat merekallast vaatamas, mis üks kõrgematest Gestic — Dntika rand. Glanikud on siin ühtlasi ka kalurid. Kesknädala hommiku wara päikese tõusul, sõit Sompa jaama, kus w. Sildosjega lahume pärast mõneaegist armast koostöötamist: tema sõidab Narwa tagasi, kuna mind rong Tallinna poole kannab.

12. juulil oli koosolek Allika tän. bapt. palvemajas, kus liidu juh. w. K. V. Marley ja w. Raklesjega kuulutati.

Ürkamine Läänemaal 1874—1884.

J. S.

Järg.

Kui wiimati awalikuks tuli, et kes asjus koguni pereija süüdlane oli, kes ahju äärel istudes piipu tõmbas, läks kuulutaja ühes rahwaga uksest wälja. Nad olid häbisel jäänud. Kedagi noort meest taheti keppide ja kaigastega sundida mainitud waimu Jumala waimuks tunnistama ja pääfes õnne kombel weel nende käest terve nahaga. Teine kord taheti wastast waimu ta seest järgmisel teel wälja ajada: neli inimest wõtsid ta ümber kinni ja pigistasid kõigest jõust. Kui esimesel korral waimu wäljamineku üle kindel ei olnud, korrali feda mängu teist korda weel suurema jõu pingutusjega, kuni waesl noormehel wiimaks korda läks lahti rabeleda ja ära põgeneda. Nii kiskus see tuul kõige kindlamad armastuse sime-med katki. Kes wale waimu ei uskunud, see nimetati selle uskujate poolt kuradiks.

Waimu suurt wäge püüti ka enesepiinamise teel kätte saada. Keegi umbes 45. aastane ärganud nais-

terahwas jättis söömise maha. Ta seletas, et waim talle käsu annud 40 päewa söömata olla, et wägewat waimu saada, mille abil ta ühte oma wastast, kellel temast wägewam waim olla, needmise alla wõiwat panna. Kui teised talle seletasid, et Jumala waim ei sunni kätte maksuma, waid ära leppima, Jeesuse pärast kõik andeks andma ja ehk koguni weel andeks paluma, jäi ta ikka oma otsuse juurde kindlaks. Wiimaks suri ta muidugi nälga, ilma et oodatawat waimu wäge oleks saanud. Tuli ka ette ebaloomulikke nähtusi, mida küll lapselikkusega ja puudulise pühakirjast arusaamisjega peab wabandama. Jumala sõna hakati liiga tähe järele täitma: Mõndi wälja peale, seati suur kiwi eesmärgiks ja hakati wõidu jooksuma, arwates apostli Pauluse sõna „wõidujooksmiseft“ täita wõiwat. Keegi lähleb katuse peale ja enam maha tulla ei taha. Jeesuse sõna olla: kes katuse peal on, see ärgu tulgu maha. Nii oodati

Kristuse jälletulemist. Kui segadused alles uudised olid, ei maksnud tõe kuulutused midagi, ja kes segajatega ühes töötada ei tahtnud, pidid hoopis wait olema. Warsti hakkas aga wale waimu töö nii awalikult ja arusaadamalt end awaldama, et igaüks pidi kohkuma ja siis wõeti enam tõe sõna juba kuulda. Kullamaa kihelkonnas töötas nõnda nimetatud „isa-waim.“ Selle poolehoidjad õpetasid, et nad olla need, keda poeg isa juurde on wiinud. Nad olla nüüd isa juures, ja nendel olla isa-waim. Kõik teised olla alles kui wäetamad lapsed poja juures ja seega weel mitte täielikud. Selle liikumise peategelaseks ilmus keegi naisterahwas Kullamaa kihelkonnas, keda lihtsalt Anneks kutsuti. Nimetatud „isa-waim“ andis kõige põlastamiswäärilisi käskusi. Kui tõstised usklikud neile lähenesid, kifendasid nad walju häälega: „Patuste hais, patuste hais!“ Paber ei kannata kõik seda kirja panna, mis see waim kõik sundis tegema. Siiski oli ka neid, kes weel wale-waimust lahti said, ehk küll juure waewaga. Sellest olgu siin üks sündmus. Keegi noormees, tõsine Jumala laps sai ka osa eelpool nimetatud walewaimust. Rõd palwetunnil kuulutades jagas ta oma kõne kahte jakku: esiteks, põhjata lamp, mis õli ei pea ja teiseks ülekohtuste laste jõõtmine, kes toitu laualt maha loobivad. Kõne oli nii kunstlik, et see ka kõige tõsisemad mehed wastu nende tahtmist naerma sundis. Selles waimus rändas ta prohwetina kolm nädalat ümber uusi asju kuulutades ja püüdis neli kihelkonda oma õpetustega täita. Ühes kõnes Jef. 65:23 põhjal püüdis ta seletada, kuidas 1000. aastases rahuriigis abielu peab peetama. Kui teistel korda läks temale selgeks teha, et ta eksiteel on, siis püüdis ta walewaimust lahti saada. Kui ta aga walewaimu pool wersta eemalolewasse koju jõudis, wiskas waim, kellel palju wäge oli, tema woodisse, tema käsi kramplikult risti pannes, mida tugewad noored mehed püüdsid lahti teha, aga siiski ühte põialt teise pealt ei suutnud kergitada. Kaks nädalat oli ta siis söömata ja joomata ja teised kaks nädalat keeletu, enne kui lahti pääfis. Walewaimu kätte langeda on kerge, aga temast lahti saada wäga raske. Ehk küll ümberpöörmata inimesed endile neist kurbadest nähtustest omale suure õiguse wõtsid ärkamist teotada, ajas siiski tõsiselt ärganud hingede feltlike kõigi nende tuulte ja tormide all oma juured, waikses kannatuses sügawa iseene ja Jeesuse armutundmisesse.

Tagakiusamised.

Ärkamisaeagadel on ikka see kurblik nähtus peamakorral olnud: ärkamisjuhtide ja ärganud hingede tagakiusamine. Ja see ei ole ime, ega midagi uut ju päikese all ei sünni. Wana testamendi usklikud prohwetid, Jeesus Kristus, apostlid ja need miljonid Jumala lapsed ja märtrid, kellest meie terwe ristikoguduse ajalugu oma käekäigus läbi aastasadade jutustab, on selleks saatusse osaliseks saanud. Nemad on ka seda püha Waimu läbi ette kuulutanud (Wõrdle Joh. 15: 18—19; 2. Tim. 3: 12; 1. Peetr. 5: 9; 1. Joh. 3: 13—14). Kui asja ligemalt waatleme, siis näeme, et tagakiusamise tegelased

kolme liiki jagunewad: waimulikkus, sinna juurde kuuluvad ka wariseeri meelega ja wana südamega usklikud, jumalakartmata rahwas ja wiimaks ilmalik walitsus. Waimulikkust sunnivad selleks: au, walitsuse, autoriteedi, ja aineliste tulude wähenemise kartus. Leidub ju ka waimulikkude seas neid, kellega ka enamasti wana südamega usklikud ühinewad, kes õigeusklikult furnud dogmadest kinni hoiawad ja iga pisema kõrwalekalduwuse nendest kuriteoks loewad. Teatavasti ei seisa need dogmad, mille peale suured kirikud end rajawad, kõik enam Jumala sõna kindlal alusel. Loomulik on siis, et ka ärkamise käik neist mõnes asjas lahku läheb. Seda aga ei fallita. Dogmadest lahkumiseid kutsutakse lahkusulisteks! kes õigusega tagakiusamise alla kuuluvad. Jumalakartmata rahwal on selleks hoopis teised põhjused. Ärkamise läbi takistatakse nende kuri elu ja nad peawad teisi jumalakartlikke inimesi nähes südametunnistuse noomimiste all kannatama. Pahatihti äsistatakse neid just ülematest rahwakihtidest ja waimulikkudest ka selleks üles. Ilmalik walitsus asub tagakiusamisele ainult poliitilistel põhjustel. Arwatakse sellest riigile tulu tulewat mõne põhimõtte maksapanemises, ollakse asja kohta erapooletu, kardetakse aga sellest kahju tulewat, siis asutakse muidugi tagakiusamisele. Seda näitab meile selgesti Wene tsaari walitsus. Lutheri kiriku lahkusulisi ei kiusatud iseäralikult taga, kuna Wene kirikust lahkujad palju pidid kannatama. Enne kui kõneleme tagakiusamistest, mis ka Läänemaa ärkamisajal nähtawale ilmusid, waatame, kuidas tolleaegsed waimulikud asutused Ewangeeliumi Lutheruse kirik ja Hernuti Wennaste selts ärkamisele waatasid. Eestimaa kindral-superintendent W. Schulz kirjutab kuukirjas „Baltische Monatschrift“ a. 1880 pealkirja all, „uus liikumine Eesti rahwa seas“ järgmiselt: See liikumine sai kõige enne Noarootsis Rootsi seminaari õpetaja Thoreni ja siis Wormsis Rootsi kooliõpetaja Desterblomi läbi ellu kutsutud. Mannermaal astus ta möödnud aasta kewadel Lääne-Nigula kihelkonnas ette, sealt tungis Nidalasse, puudutas Marina kihelkonda ja weeres edasi Kullamaale ja Piirjalu, kus ta iseäranis laieneb. Wähe hiljem jõuab liikumine Lihulasse ja Kireweresse, kust ta laiemalt edasi laguneb, pöörab sealt ida poole ja weebruari kuu algusel on juba Märjamaa ja Nispi kihelkonnad liikumas ja ka Hageri kihelkond puudutatakse sellest. Nispi kihelkonda oli ta juba warem Noarootsist tunginud ja Nispsist weel uut tormilist hoogu saanud. Liikumise esimesel ülesastumisel ja edasiminewal käigul ei ole siitamaani wastkiriklist ja lahkupüüdjat iseloomu olnud, waid sihib peaaesjalikult rahwa seas walitsuwate pattude wastu. Ometi kannab liikumine omas walimises ilmes metodistlik märatsawat laadi, mis Lutheri kiriku waimuga kokku ei sünni. Palwekoosolekutel saamad tundmused tugewasti üles erutatud osalt heredates wärwides meelekujutuste läbi taewast ja põrgust, alati korduwa Jeesuse werise haawade ettekujutamise läbi, mida mõni ihulikkude filmadega nägewat, walju ja kifendawa patust pöörmisele manitsuse läbi. Sel tagajärjel tulewad haiglased nähtused ette iseäranis naisterahwaste seas: wärifemine, kifend-

damine, minestamine, mõistufeta mahalangemine, ülesärkamise puhul rõõm kättesaadud Püha Waimu ande üle, siis weel nägemused, milles üks taewaft, teine põrgut näha, muißt kifendawad waljusti ja tunnistawad amalikul oma pattufid, milles koledad teod päewawalgele tulewad ja mille tunnistamine awalikkudel koosolekul wihiwale noorsoole, julgesti õelda, õnnistufeks ei ole. Märatsewa liikumise juhtide juures ilmub siin ja seal waimulik uhkus päewakorrale. Nad peawad endid paremaks, kes enam Jumalalt armu saanud kui pastorid; 15—17 aastafed poisikefed heidawad endid palwekoosolekute juhtideks ja peawad seal palweid ja kõnesid. Sõna-kuulmatufe waimu pastorite ja ülemufe maniffuste ja korralduste wastu on üles tõusnud. Alalire palwekoosolekul käimine on paljude majaolude segadust ja kohusetäitmatust sünnitanud. Maapolitsei waade selle asja peale on mitmesugune olnud. Maa-Lääne adwa-kohtunik ei ole usulisele ärkamisele, kus ta end õiglaselt on üles näidanud, wastu astunud, selle wastu on Ranna-Lääne adwa-kohtunik keelufamme teinud. Kuberner on usaldanud kontrolli terve liikumise üle, seni kui see weel usulist iseloomu awaldab, waimulikkude kätte, ainult iseäralistes üleannetustes lubab politsei mõimuga waele astuda. Kirjeldatud märatsewa waimu nähtustest hoolimata mõib konstateerida, et liikumisel parandaw hea mõju on olnud, mida paljude õpetajate teated tunnistawad. Zoomine on kadunud, warastatud asjad antakse tagasi, Jumalafõna wastu näeb suurem armastus olewat, kõigiti näha patukahetsemine ja parandatud elu. Praegu kestab liikumine weel edasi. Aratatud käwad maad ja linnad läbi ja suured rahwa hulgad koguwad kokku „prohweteite“ ettekandeid kuulama. Pastorid püüawad jutlustes ja kõnedes kõrwalekalduwust takistada ja mis hea on, edasi kaswatada. Nii Lutheri kiriku waimulik pea. Kui wähe asjatundlik see kirjeldus ka on, ei jifalda ta fiiski waenu. Ta on ärkamise wiljaga rahul, ainult selle käik ei meeldi talle. Ta ei näi selle nähtufega tuttaw olewat, et iseäralistel liikumistel liialdused ja üle piiri minekud ja usalduswäärilised juhid puuduwad. Rahjuks ei olnud kõikide pastorite waade niisugune. Mõni

oli nii karemeelne omas wanas õigeusus (ortodoksis), et tahtis oma kihelkonnast ärkamise juureni wälja kiskuda ja teda kõige tema heaga ja weaga maa pealt ära pühkida. Selle kihelkonna wennad, kus niisugune pastor juhtus olema, said muidugi palju kannatada. Teistel oli nagu eelpool näha superintendent Schulzil, rohkem Gamalieli tarkust, aga sooje ärkamisõpru mõis pastorite seas, julgesti õelda, küll wähe leida olla. Kui wana südamega inimestelt ei olnud neilt ka paremat oodatagi. Awalikke tagakiusamise abinõufid nad küll ei tarwitanud, aga selle asemel talitasid nad selles fuhtes rebase kombel salamahti, tihti wendade lapselikkust kasutades. See oli aga selgesti näha, kui wennad waenlaste tagakiusamise puhul, kui lambad pastorite juurest kes endid karjasteks nimetasid, warju otsifid, neile kas põikamise teel ehk otsekohene ümmargune eitaw wastus anti. Rantsliteft sõimati, hurjutati ja haugutati neid iga wiisi ja tembeldati neid kõige alatumateks inimesteks ja hoiatati kõiki nende eest. Nii oli Lutheri kiriku waimulikkus.

Nüüd waatame, kuidas Herrnhuti Wennaste kogudufe hoolekandja wend T. Knote ja teifed nimetatud kogudufe liikmed ärkamisele wastu astuwad. T. Knote kirjutab oma kirjades a. 1880 järgmiselt: Suureks troostiks on mulle ärkamine, mis Läänemaal algas. Ilus on näha, kuidas Isand ise tööd teeb ja furnud luud käfib elawaks saada. Rahe Rootsi kooliõpetaja läbi Noarootsis ja Wormsis on Isand tule põlema süüitanud, mis pea nõrgemini, pea wagemini, nüüd ka Kullamaale, Nisfi, Martnasje ja ifegi wäikeste algustega Tallinna on tunginud. Sellepärast käifin maa Märjamaal, ja mul oli rõõm ka mõnda ärganud hinge oma koju wastu wõtta. Pea-afi kõige nende ärkamiste juures on see, et elawalt oma süüdi ja ärarikutud olekut tuntakse, mis täit patutunnistust nõuab. Harilikult järgneb sellele patutundmusele ja meeleparandamisele niisama elaw ja kindel armutundmine ja täielik elumuudatus. Hiltgawail filmil ja selle kindla teadmifega, mida ainult Jumala waim oma tunnistufe läbi annab, jutustasid need inimesed mulle sellest õnnistufest, mis nemad kui armusaanud patused maitsewad. (Järgneb.)

Bompei linna orjatiudruk.

Tõlkinud D. W.

„Sowronia õhkas jällegi. „Jah imelik kokkujuhumine,“ kordas ta. „Imelifem kui domina seda mõib arvata; kuid rõõmus jälle nägemine see küll ei olnud.“

„Ega siis proua Irene oma orjadega halvasti ümber ei käi?“ wastas Kamilla. „Mõi on su õde haige, Sowronia?“

„Ei ole nii domina. Mu õde ei olegi ori. Argu waadaku Isand Jeesus oma suure halastufe pärast oma kohtujärjelt ta peale, sest ta on oma hinge maa-pealse kasu wastu wahetanud, igawese elu kallite riiete wastu, kallid were, mille läbi ta päästetud, kalliskiwide wastu. Domina, mu õde, kes minuga ühes orjaks sai — minu õde Irene — Aleksandri ja Berenice tütar. . .“

„Sowronia,“ hüüdis Kamilla ja tõufis istukile, „on see tõesti —“

„Jah, see on teie uus sõber, domina — proua Irene, kes teid oma majasse wastu wõtnud.“

„Wõimatu!“

„Oh, kallis domina, tänapäewani lootfin ma, et see nõnda ei oleks. . . ma mõitlesin selle wastu, kuid tundemärk ta käewõrul, seefama, mis minulgi oli, ei lasse mind enam kahelda. Ja ka see, et ta meie usku nii hästi tunneb, kuigi ta seda asjata püüab warjata. Igaks juhtumiseks läksin ma, et selgusele jõuda, täna õhtul ta tuppa ja rääkisin temaga seefamas keeles, mis ta kord Juuda mägedel kuulnud, nimetasin teda tema ja ta ema nimel, Irene,

Berenice tütar. Kuigi ta alguses ehmatas, ei salanud ta siiski oma liha ja verd. Ta tundis mind.“

„Kuidas sai ta siia?“

„Sowronia vastas kurvalt: „Seda ma ei tea! Ma ei küsinud seda. Igatahes leidsin ma teda õige kurvas orjusikkas. Oleksin ma teda Jssanda Jeesuse pärast ahelates ehk wangis leidnud — oleksin kuulnud, et ta Tema pärast lõwide ette wisatud ehk ära põlatud — tõesti, ma oleksin Jssandale kiitust laulnud — aga nüüd, et see nõnda on. . . Ole talle armuline, Jssand, ole talle armuline, Sinu peale loodab mu hing, Sinu tiibade warju alla kipun ma, kuni õnnetus mööda.“

„Waene Sowronia!“

„Waene, õnnetu Irene! Olen ma õnnetu, kui mul Jssand Jeesus on, kui Tema mind armastab, kui ma tean, et Tema abi mul nii lähedal, et Ta mind iga filmapiilk juhatab? Tema aga — tal ei ole saatjat, ei abimeest — kedagi, kes teda armastab. Oleks rikkus mulle kasuks, annaks Jssand mulle seda kohe. Tema rikkus on aga tigatedast, ta on ju ta pärast Jssanda Jeesuse tüünnud; kui saaksid ta warnudused veel tänapäew tiivad ja lendaksid ära, mis eest oleks siis mu waene õde oma hinge müünnud?“

Nende sõnadega wiskas Sowronia end woodisje ja nuttis kibedasti. Kamilla ei püüdnud teda trööstida; ta tundis, et see oli walu, mida maapealne trööstimine ei suuda waigistada. Alles kui Sowronia mõne aja pärast jälle rahulisemaks jäi, ütles ta:

„Sowronia, kas meie ei paluks üheskoos Irene pärast?“

Sowronia pilgust paistis imestus ja ta küsis:

„Üheskoos . . . keda meie siis palume?“

„Sinu Jumalat, muidugi,“ vastas Kamilla.“

„Kas tahate teie tõesti Jssandat Jeesust Kristust paluda, domina?“

„Ma ei taha iial ühtki teist Jumalat appi hüüda.“

Pisarad woolasid Sowronia filmist. „Oh, mu Jumal,“ ütles ta, „tahad ja mulle selle kallid hinge palgaks anda? Aga mitte teise — oh Jsa — mitte teise afemele, kelle pärast ma Sind olen palunud!“

„Palu sina, Sowronia, sest ma ei tea, mis ma ütlema pean.“

Kamilla tõusis ruttu asemelt ja augusti hommiku esimesel nõrgal walgulsel seijid mõlemad tütarlapsed ühes Jumala ees ja wõitlesid Irene hinge pärast; Sowronia palus häällega ja Kamilla kordas tafa ta sõnu.

Kui Kamilla järgmisel hommikul eesõue astus, leidis ta sealt Strohwiuse ja Korianderi eest. Irene ja Viktori ei olnud; omaks imestuseks nägi ta aga, et Martsia juba ülewal oli ja nüüd Strohwiusega juttu ajas. Kamillat nähes tuli õde kohe eemale, kuna Strohwius veel äraruttajale järele hüüdis: „Wõin ma siis nüüd asja lõpetatuks pidada?“

„Muidugi,“ vastas Martsia, läks õe juurde ja teretas teda. Warsti ilmus ka Viktor. Wähe aja pärast küsis Koriander: „Kus on mu abikaasa? Ta ei olegi veel tulnud, loodan, et ta haige ei ole.“ Nende sõnadega tõmbas ta eesriide kõrwale ja hüüdis: „Irene!“

„Ma tulen kohe,“ vastas Irene teiseft toast, „wabanda mind nii kauaks wõõraste ees.“ —

Mõne minuti pärast astus Irene tupp — kuid mitte ükski, waid ühe noore tütarlapse saatel, kes Greeka rahwariideid kandis. Irene ütles: „See on minu õde Sowronia.“

Uutes riietes nägi Sowronia teistfugune mälja ja Martsia ei tunnud teda kohe. Kamilla mõistis muidugi kõik.

„Sinu õde?“ ütles Koriander. „Ma ei teadnud, et sul õde on. Kus oled ja tema leidnud?“

„Kamilla, on see tõesti Sowronia?“ sofistast Martsia imestanult öele. „Sinu orjatiidruk proua Irene õde — on see võimalik?“

„Sellele küsimusele teab domina Kamilla kõige paremini wastata,“ ütles Irene Korianderile. „Wabandan wäga, et Teilt teenija wõtan, domina Kamilla, kuid nimetage hind ja ma tasun selle.“

Kamilla mõistis Irene soowi ja vastas lahkest: „Palun, ärge rääkige hinnast! Ma annan oma armsale Sowroniale südamest heameelega wabaduse ja palun ainult, et ta mu sõbraks jääks. Ehk lubate, et mõni Teie tüdrukuiist mind wähe aitab, kui tarwis peaks olema.“

„Teie lubate wähemalt, et ma üht oma orjatiidrukuiist Teile kingin,“ vastas Irene, Kamilla terwitas Sowroniat suuandmisega ja Koriander sirutas talle sõbralikult käe wastu. Ka Martsia arwamisest muutusid. Pompeis oli ta õelnud, et Sowronia iial ta kuue palistusje ei pea puutama, nüüd aga oli Sowronia seisus teine ja Martsia lähines talle nii meelitawate sõnadega, et lihtne tütarlaps seda muutust seletada ei mõistnud.

Wilmane kes õnne soowis, oli Viktor. Ta tegi seda omas keeles ja nii tafa, et Koriander ei kuulnud, mida ta ütles. Irene kuulis nähtawasti, sest ta punastas ja põlastaw, kuid kurblik joon läks üle ta näo. Pärast sööki palus Irene Kamillat temaga teise tupp tulla, kus ta omale ühe orjatiidruku wõib walida. Enne aga sofistast Sowronia Kamillale: „Kas ei tahaks domina mulle ühe heateo teha?“

„Kõik, mis ja aga tahad, Sowronia, ainult ära nimeta mind enam domina, ehk ma pean sind niisama hüüdma.“

Sowronia naeratas ja vastas: „Mis siis, armas Kamilla, Irene orjade hulgas on üks meie usku, ja ma tahtsin sind paluda, et Sa tema walid. Ta on küll veel noor ja harjumata, aga just sellepärast tahaksin ma teda Sulle soowitada. Ma tean ju enesest, kui hea seal on.“

Kamilla vastas samuti naeratades: „Muidugi tahan ma tema walida.“

„Tänan südamest,“ vastas Sowronia. „Ta nimi on Ewrofiine.“

Tüdrukud olid wahepeal tupp astunud ja seinte äärde seisma jäänud. Irene astus keset tuba ja rääkis:

„Orjatiidrukud, teie näete jelles naisterahwas seal, kes siamaale teie seas on olnud, minu õde domina Sowroniat. Et meie lapseft saabik oleme olnud lahutatud, ei tunnud meie iksteift kohe.“

Nüüd aga on ta meie perekonna liige ja teie teenite teda niisama kui mind. Ta walib teist ühe oma teenistusse ja teise kingin ma domina Kamillale. — Kas ehk walite nüüd?”

„Pean ma Ewrosfine walima wõi pean tema sulle jätma, Sowronia?” küsis Kamilla taja.

Sowronia kutsus Ewrosfine lähemale, kes kohe ta ette langes ja ta kuue palistust suudles.

„Tahad Sa teda mulle anda?” küsis Sowronia ält.

„Seameelega,” wastas see.

Kamilla waatas ringi. Ta ei soowinud ilusat, ofawat tüdrukut, waid ühte, kel waikne iseloom. Wiimaks langes ta pilk ühe peale, kes teiste wadjus seis, nagu kardaks ta saada nähtud. Ta lõi filmad maha, siiski paistis neist, et tal mingi kurwastus oli. Kamilla kaastundlik süda awas end kohe temale. Ta läks teistest orjatüdrukuid mööda ta juurde ja küsis Greeka keeli: „Mis su nimi on?”

„Penelope, domina,” oli kartlik wastus.

„Tahaksid sa, et ma sinu walin.”

Kurwad filmad waatasid Kamilla poole ja neist wõis selgesti lugeda „jah, tahan,”

„Kas Penelope on ka siin?” küsis Irene karmil häälel. „Walige, keda Teie tahate, domina Kamilla, ainult selle waliku juures soowin ma teile õnne. Mõne päewa eest pidin ma teda laitma, seal oli ta kohe väga häbemata mu wastu. Loodetawasti parandab ta end teie juures.”

Penelope tõstis omad pizaraid ujutatud filmad pool paluwalt, pool etteheitwalt Irene poole ja ütles warišenal häälel: „Mu walitseja ja käskija, ma ei tahtnud häbemata olla. Ma ei wõinud teie käsku täita ja teie teate, mispärast mitte.”

„Hea küll, hea küll,” wastas Irene ruttu, nagu kardaks ta, et Penelope ehk liig palju ütleb. „Ole hoolas ja teeni korralikult. — Nüüd wõite minna.”

Orjatüdrukud läksid ära, ainult Ewrosfine ja Penelope jäid sinna. Kamilla käskis oma uut teenijat tuppa minna ja seal teda oodata. Kui Irene ära oli läinud, kutsus Sowronia Ewrosfine enese juurde ja küsis, mis siis Penelope oli teinud. „Ta on üks meist,” oli wastus. „Domina käskis teda jumalatele ohwerdada ja seda ei wõinud ta muidugi.”

Sowronia suutis maewalt oma liigutust tagasi hoida, „Minu õde käskis teda ohwerdada? Tead sa seda kindlasti, Ewrosfine? Ehk oli see aga dominus Koriander?”

„Dominus Koriander ei tunnegi meid, tüdrukuid,” wastas Ewrosfine. „Ma tean kindlasti, et see domina oli. Ta seis, altari juures ja ütles Penelopele: „Puisa wiirukit altarile, muidu ei hoiu sind su Jumal piinakambri eest.” Ja Penelope ei tahtnud seda teha. Ta lootis Isjanda peale — ja kas ei ole Ta teda hoidnud tänapäewani?”

Kaske oli üelda, keda sõnad enam tabasid — Sowroniat wõi Kamillat.

„Seda ei oleks ma Ireneft oodanud,” hüüdis wiimane. „Ega Penelopet ei piinatud?”

„Ma ei tea,” wastas Ewrosfine. „Ta oli kuus päewa kadunud. Ma nägin teda tänä jälle.”

Sowronia saatis Ewrosfine ära.

„Oh, Kamilla, kas peaks juba liig hilja olema?” õhkas Sowronia. Kas wõib seda waest eksinud lammasst weel Kristuse karja juurde tagasi tuua. See ei ole enam Irene, kes Õlimäel mulle pärga punus. Kuidas on ta süda nüüd kõwaks läinud!

„Ei ole minu wõimuses sind õpetada, armas Sowronia, siiski tuletan sulle meelde, et sa kord mulle jutustasid, ka apostel Paulus olla kristlasi taga kiusanud.”

„Tänan, Kamilla. Sul on õigus. Siiski on weel lootust mu waese õe jaoks. Kuid oh Kamilla, ta ei kiusanud neid taga, kui ta juba kristlane oli. Isjand, sina tead kõik. Eks Sa ole ka tema eest surnud?”

(Järgneb.)

Kiri Brasiiliaft.

Terwitan teid kõiki südamest oma Cesti sõpru, õdesid ja wendi. Olen nüüd Brasiilia jõudnud. Jumala wägew käsi hoidis minnes jellel pikal reifil kõige õnnetuse ja häda eest. Merefõit oli algusest kuni lõpuni väga waikne. Meid oli wäikene hulgake usklikke, kes Brasiiliafse rändasid. Suurel ja laialisel merel laulsime tihti Jeejusele, kes meie laewa juhtis. Sõit läks läbi Saksa, Hollandi ja Portugaalia riikide. Atlandi ookeanil olime kaks nädalat. Käisime ka weel Madeira saarel, aga suurem hulk reisiajast läks ilma maad nägemata mööda. — Kii jõudsin 7. juunil Brasiilia pealinna Rio de Janeiro randa. Ümber ringi piirawad seda suurt linna kõrged mäed. Puhkafime seal suures linnas mõni päew ja käisime linna waatamas. Rahwast on seal tugewasti 2 miljoni ümber. Seal on musti, walgeid, kollaseid ja pruune inimesi. Räägitaw ja riigikeel on portugaalisa keel. Nus ja lühikene kolaw keel, mida kaunis ruttu ära õpib. Kii sõitfime siis mõnepäewase puhkuse järele sealt itufast linnast wälja, et Cesti asuandusse jõuda, mis meie reisi eesmärk oli.

Rahapäewase sõidu järele sai palju ringi waadata seda lõunamaa loodust, mis väga ilus oli. Rong kihutas mööda kõrgeid mäe ääri waluga edasi. Tihti kartfime, et rong kurristikku kukub. Määratumad kõrged mäed sügawate orgudega pakkusid waatamisewäärilist. Igal pool mägedes kohwipuu istandusi. Kuhu aga film waatas, oli jõgesid ja koski igal pool küll ona kabinat tegemas. Gemal waljendawad maifi, riifi, juhkrupilliroo põslud. Medades kaswawad rikkalikult kõikfugu magusad wiljapud. Metsad on väga suured ja põlisjed, kus inimesjed iialgi pole käinud, ega pääfegi ligi, sest et need väga tihedad ja pakfud on. Ne-ärarais toredas ehtes on linnud, mida ennem ei olnud näinud.

Soe kliima mõjub siin väga kofutawalt inimesje peale. Üdse on elu palju wabam kui Cestis. Nüüd oleme kõik ühes koos Cesti usklikud siin ja soowime teile palju Isjanda rohket õnnistust ja palju jõudu Jumalariigi töös. Nägemiseni! Kui mitte siin, siis ülewal!

Südamest terwitades S. Paulus.

TEATED.

KODUMAALT.

PAIDE ÜMBRUSES läheb töö noorte keskel edasi, mille eest võime Issandat tänada. Rahwal on suur nälg ja janu Jumala sõna järele. Pidades tunde Wiisu külas ja Sargweres, kus meie C. E.-lased ka elavad nägin imestusega, kuidas inimesed tööpäewa õhtutel nii arwuliselt kokku tulewad. Sargweres on w. ja õ. Jamul'id püüdnud Jumala abiga koosolekuid korraldada, millest ka õnnistus on olnud.

P. S.

TARTUST: usklik-üliõpilaste grupp on pärast suwe waheaega juba esimesed omawahe- lised koosolekud pidanud. Täna wu on grupp jälle arwuliselt kaswanud. Issand õnnistagu Kristuse armuõpetuse wõitu ka ülikoolis! Toetagem neid palwes.

„KUI WARJUD KAOWAD . . .“ on kena album, mis Pärnu C. E. ühing oma 5 aastase juubli puhul on wälja annud. Ehk küll album rohkem lokaalist laadi, wõib teda südamest igäihele soowitada. Ühinged peaksid oma tellimistega eeskujulikku ettewõtet toetama.

„KRISTLIK KAITSJA,“ armastatud leht, mida wend Priikask wälja andis ja mis palju wäärtuslikku tõi, on nüüd üle läinud w. w. Tombo ja Sööte kätte. Kas suudawad wennad lehte tema waimlises kõrguses pidada, näitab aeg.

PIISKOPLIKUL METHODISTI KIRIKUL on Wene ja Balti riikides kokku 3212 liiget, neist on 870 wiimaste aasta jooksul wõidetud saanud. Ametis on 44 õpetajat. Pühapäewa-koole 59, milledes 4327 last käib. Noorsoo ühingute arwu ei ole ära tähendatud, küll aga üldine liikmete arw, mis on 1512.

KIRIKLIK WÄLISMISJON, mis õp. Põldi poolt alustatud ja juhitud, areneda kodumaal rahuldawalt. Umbes 20 osakonda olla ellu kutsutud, millede liikmed palwete kui ka ajelise abi läbi püüawad ettewõtet toetada. Äratatud tööd ses sihis püüab teha meile tuntud ja lugupeetud wend Ruus.

KÄRDLAS wõtab nelipühi-liikumine ikka enam hoogu, juba 20—30 inimest olla püha Waimu ja tulega ristitud ja rääkida wõraid keeli.

WÄLISMAILT.

KRISTLIK NOORTEMEESTE ÜHINGUTE ilma kongress oli täna wu Austrias koos. Umbes 1000 ühingute juhti 58 rahwusest olid sinna kokku rutanud. Palju räägiti ilusat ja tehti suuri plaane. Aruannetest oli näha wägewat, kuid juhid ise suitsetasid ja jõid heal meelel klaas wiina. Ülemääraselt ülistati keha kultuuri ja sporti.

LUTHERI KIRIKUTE ilma kongress oli 20—25 augustini Wittenbergis.

INGLISMAAL, kus ka piibliarwustaw moodne wool palju laastawat tööd teinud, on nüüd tagasipöördu märgata täie usaldusega piibli ja Kristuse isiku poole. Kiriklik misjon andis oma juhatnse poolt seletuse, et pühakiri, nii kui meil olemas, täiesti usalduslik ja ainus tõe ja walguse allikas on. Nii sama tuuakse seal ka ette, et Kristus üleloomulikult sündinud Jumala poeg, kes oma ohwri surmaga terwe inimsoo pattudest on lunastanud.

KARL ENGLER, Hiina Allians-misjoni direktor, tähtis piiblitundja ja usklike kate- wataja, ning alliansmõtte edustaja, on 21. mail surma läbi lahkunud. „Nende teod käiwad nende järele.“

SOOME BAPTISTIDE aruandest on näha, et neil 18 kogudust ja 1019 liiget.

RUMEENIA baptistide arw on 15.000. Läänud aasta jooksul on 1200 liiget juurde tulnud.

WENNASTE KOGUDUSEL Ameerikas ja Euroopas on 46.782 liiget. Liikmete arw misjoni kogudustes on neil 105.711, seega on nende misjoni tööl suur edu paganamail. See wõrdlemise wäikene kirik peab üles seal 290 misjonääri ja on 2278 pärismaalast abilist.

IIRIMAAL, Ulsteris, on wägew waimulik liikumine. Tuhanded äratatakse patuunest ja tuuakse Jeesuse juurde. Perekondades, wabrikuis ja ärides peetakse usulisi koosolekuid. Igal pool kõlawad armsamad waimulikud laulud. Tähtsam tööriist Jumala käes on siin keegi ewangelist W. Nickelson.

PAAWST PIUS X tahetakse pühaks kuu- lutada. Praegu on sellekse suured eeltööd käimas, sest kõige kõlbliste omaduste juures peab see, keda pühaks tunnistatakse olema vähemast kaks imet teinud. Mis mõeldakse taewas sellest?

GIPSY SMITH, kuulus mustlane ewangelist, peab täna wu peaausjalikult oma äratuskoo- olekuid Wichitas, kans., kõik usunimetused töötawad selles linnas kaasa hingede pääst- misetöös Smithiga.

219.030.000 INIMEST langewad wiis korda päewas palwes põlwedele näoga Meka linna poole. Nii suur on Islami usuliste hulk. Üks kolmandik pimedast Aafrikast on Muhamedi usku. Sel ajal kui Aafrikas üks inimene risti- usule wõidetakse, on 33 islami usku astunud. Iga Islami usuline, olgu ta kaupmees, reisija wõi orjakaupmees on aga misjonäär oma usu eest. Ja ristiinimesed? Häbenewad.

„NOORTE ELU“

on meeldiw 20 leheküljeline Eesti usklikkude noorte ajakiri, **mis ilmub 10 korda aastas** ja sisaldab rohkesti eneses waimulikke artikleid, jutustusi ja luulet noorte poolt. Kaastöölise ringkonda kuuluwad noorsoo töötægijad C. E.-lased Eestimaal, nagu K. L. Marley, Sink, wennad Peipmannid, Rakles, M. Krimm, I. Saarow, E. Ader, M. Sawing ja mitmed teised. „N. Elu“ **on piltidega rohkesti kaunistatud**, üleswõtted kodumaast, tööst ja töötægijaist, kui ka wälismailt j. n. e. Peale selle iga kuu eriwärwiline kaanepilt.

„Noorte Elu“ maksab aastas ainult **130 mrk.** postiga, **postita 120 mrk.** Heal paberil **200 mrk.**

Teie wõite teha suurt ja õnnistusrikast tööd „Noorte Elu“ laiali laotades oma ümbruses, **koguge talle tellimisi** tuttawate ja tundmatute ringkonnist, müüge ka üksikuid numbreid.

Tellige „Noorte Elu“ endale. Laotage tedä laiali...

Pühapäewa-fooli töötægijate kursus.

Sellega anname teada, et 2. - 6. jaan. 1924. a. kirjus p.-fooli juhatajatele ja õpetajatele toime panna. Korterite ja ülespidamise eest tuleb igaal ojawõttjal ise hoolt kanda. Üles anda kuni jõuluni Suur Pärnu t. 19. w. Tombo.

Teen iga- inguleid **kellasepa töid.**

Tellimisi võib ära anda: Tallinn, Narwa mnt. 41 - 3 eht „Seltšimehe“ kassahoidja või töötotta Willardi tän. 3 - 10 hoovis.

Terwitades w. **G. Henny.**

Et pangad oma % on tõstnud, ofustas T. Ü. „Seltšimees“ 15. oktoobrist oma laenuandjate % järgmiselt tõsta:

Jookswa arwe pealt	7%
1/2 aasta peale	9%
1 " " "	10%

Ühtlasi teatab T. Ü. „Seltšimees“ ka, et **piiblitaskud on müüa.**

I. Tallinna matuse Talituse äri

Lai tänaw nr. 2, kõnetr. 698.

Seal võib leida kõik, mis matuse korral tarwis läheb. Omal surnuwankrid

Aust. w. I. Sakeus.

Wastutaw toimetaja: K. L. Marley. Toimetuse aadress: Miska t. nr. 5-6.

Wäljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Hind 15 marka.

R. Ü. „Sülmaja“ trükk, keilas.